

Archeologienota

Kinrooi , Laerestraat

Deel I: Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek
Projectcode: 2021B117

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

Verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R.,(2021), Kinrooi - Laerestraat, verslag van de resultaten van het archeologisch bureauonderzoek, Haast-rapport 2021-04, D/2021/12654/04

© 2021 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

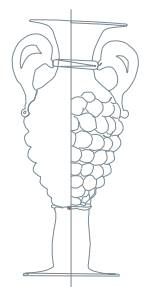
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2021/12654/04

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Coverfoto: panoramisch zicht op het terrein, foto d.d. 9/02/2021

INHOUD

1	Beschrijvend gedeelte
2	Archeologische voorkennis
3	De Onderzoeksopdracht
4	Werkwijze en strategie van het onderzoek
5	Assessment van het projectgebied
5.1	Bodemkundige situering
5.2	Geografische en geologische situering
5.3	Historisch-cartografische en archeologische situering van het projectgebied
6	Synthese, beantwoording van de onderzoeksvragen
7	Advies
8	Samenvattingen
9	Bibliografie en bronnen
10	Lijst van de figuren
11	Lijst van de plannen (bijlagen)

1. Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2021B117
Actoren	Rik van de Konijnenburg OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatie: Provincie	Limburg
Gemeente	Kinrooi
Deelgemeente	Kinrooi
Site	Laerestraat
Kadastrale gegevens	Kinrooi afd 1, sectie A perceel 111a
Oppervlakte onderzoeksgebied	5518,22 m ²
Kadastraal percelenplan	Zie fig. 2
Topografische kaart	Zie fig. 3
Relevante termen thesauri OE	bureauonderzoek

Bounding Box:

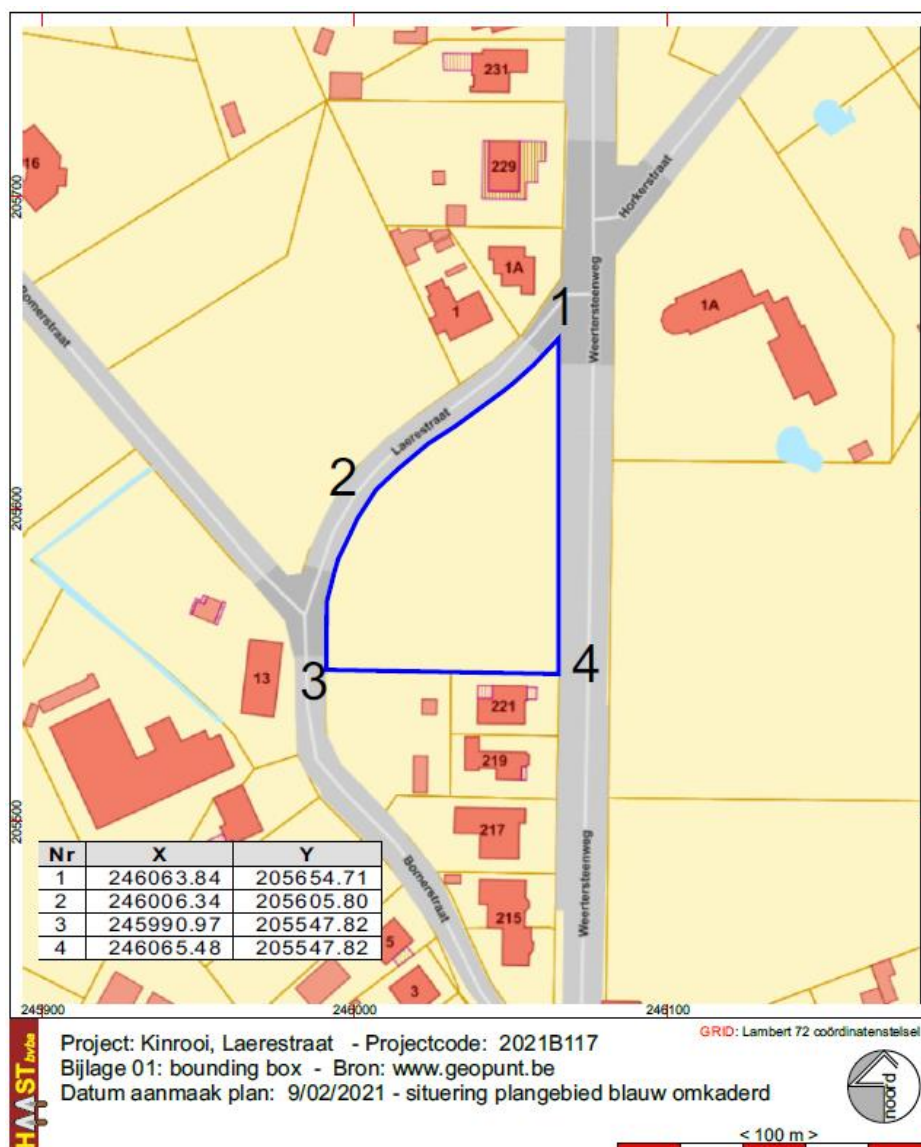

Fig. 1: Bounding Box

Kadastrale gegevens: Het terrein is kadastraal geregistreerd als Kinrooi afd 1, sectie A perceel 111c. De oppervlakte van het projectgebied bedraagt 5518,22 m² volgens de gegevens beschikbaar via de publieke site cadgis viewer.

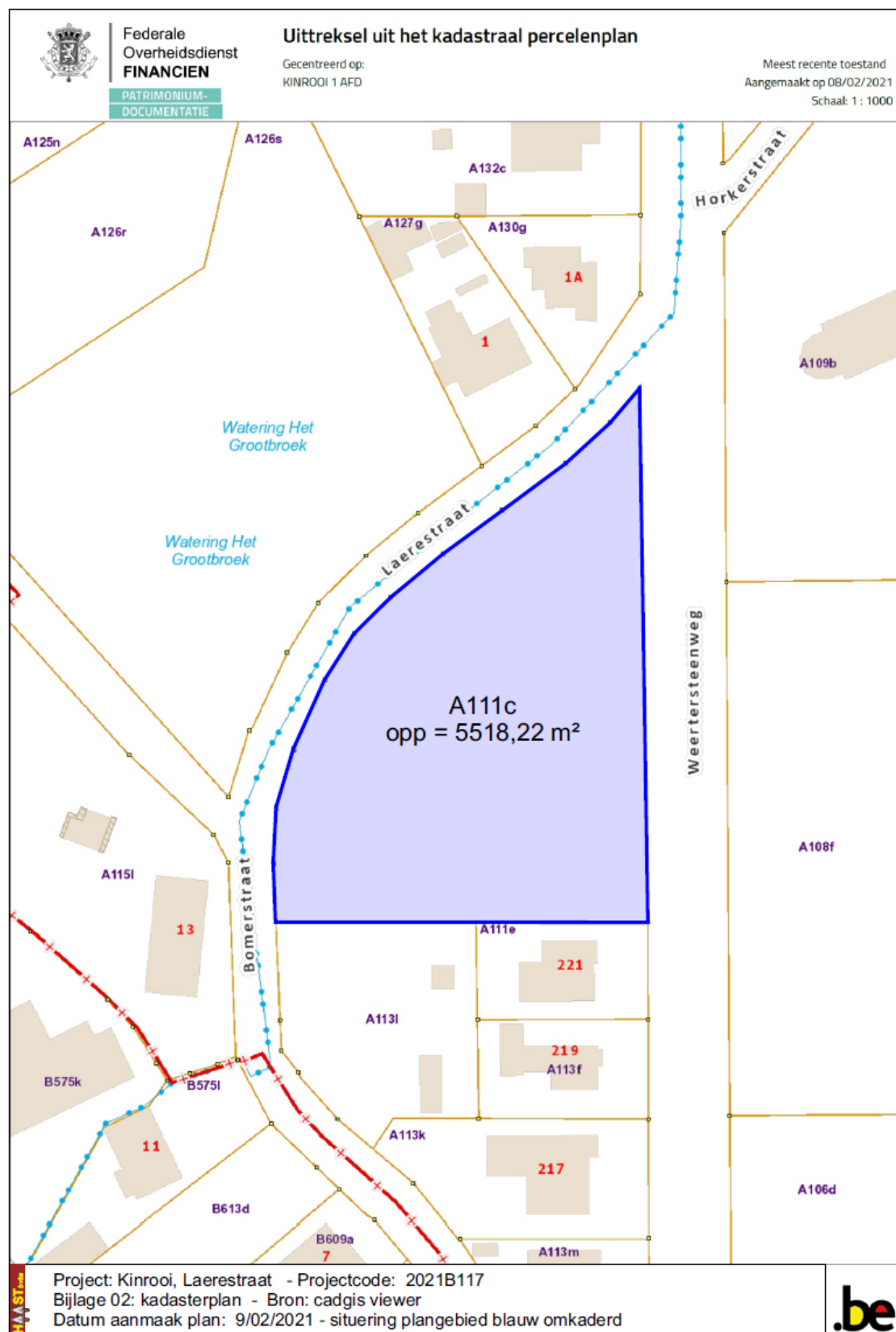

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 2021 © cadgis viewer

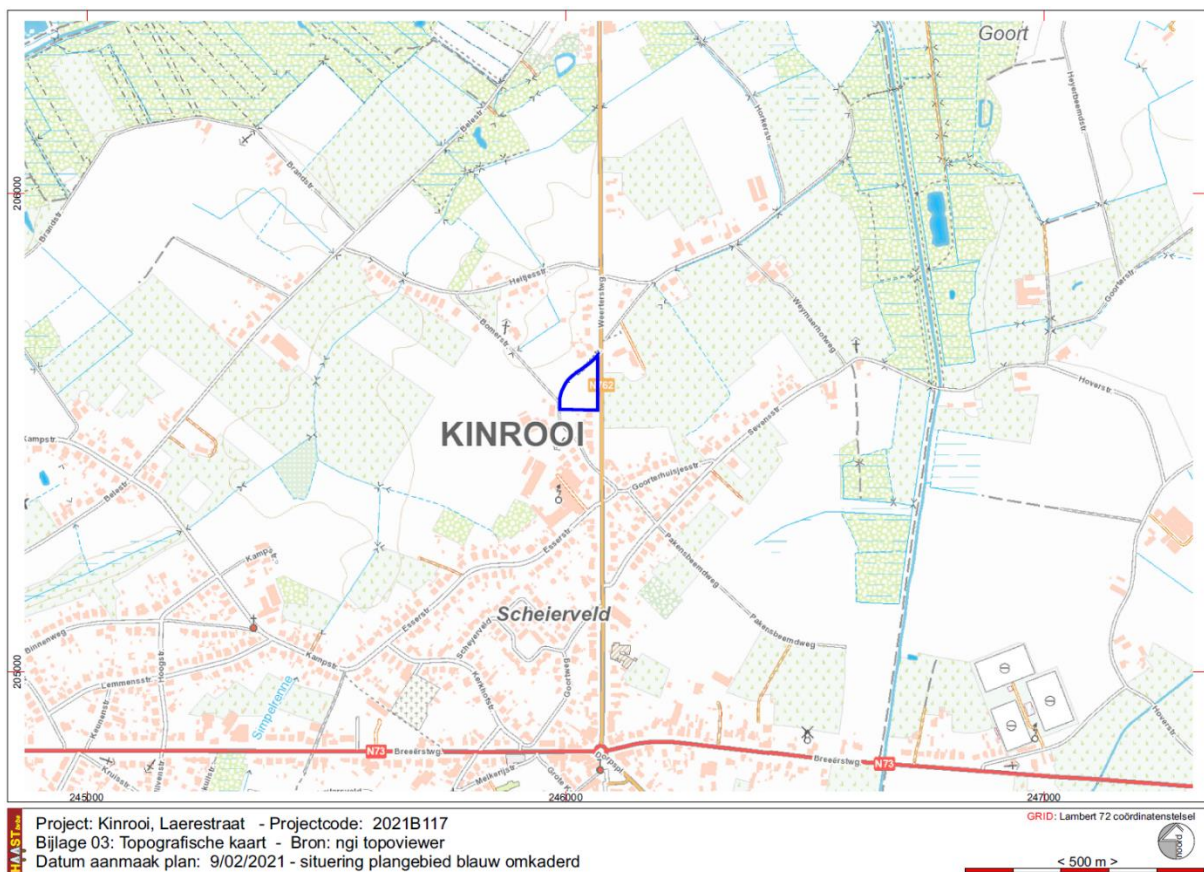

Fig. 3: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1/10.000. © NGI & cartoweb

Fig. 4: Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto, opnamejaar winter 2007. © Geopunt.be

2. Archeologische voorkennis

Binnen het projectgebied werden nooit eerder archeologische onderzoeken uitgevoerd, noch vondstmeldingen gedaan.

3. De onderzoeksopdracht

De wetgeving met betrekking tot archeologie omvat enerzijds het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en anderzijds het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016, en de navolgende wijzigingen.

Overwegende dat,

- de aanvrager van de verkavelingsvergunning (omgevingsvergunning) een privaatrechtelijk rechtspersoon is,
- de aanvraag geen betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt (gga-zone), zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering,
- de aanvraag geen betrekking heeft op werkzaamheden binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden,
- de percelen waarop de vergunning betrekking heeft niet geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,
- de betrokken percelen niet volledig gelegen zijn buiten woon- of recreatiegebied,
- de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft meer dan 3000m² bedraagt (**i.c. 5518,22 m²**).

Dan dient een bekrachtigde archeologienota te worden toegevoegd bij de aanvraag van een verkavelingsvergunning.

Vraagstelling

Het bureauonderzoek heeft tot doel het projectgebied archeologisch te evalueren op basis van bestaande bronnen en de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te bepalen. Dit houdt in dat er informatie wordt verzameld over de mogelijke aanwezigheid of afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het projectgebied. De kenmerken, de relatie met het omringend landschap, de bewaringstoestand en de waarde van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed worden ingeschat. Ook de manier waarop de geplande bodemingrepen worden uitgevoerd maakt deel uit van de evaluatie.

Het bureauonderzoek formuleert een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?
- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?
- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De randvoorwaarden

Het projectgebied is momenteel nog in gebruik als landbouwgrond. De projectontwikkelaar wenst de eventuele bezwaren af te wachten die tijdens het openbaar onderzoek in het kader van de aanvraag

omgevingsvergunning naar voor zouden komen alvorens verder te investeren in het project. Uitstel van veldwerk is derhalve gerechtvaardigd om juridische en maatschappelijke redenen.

De geplande werken

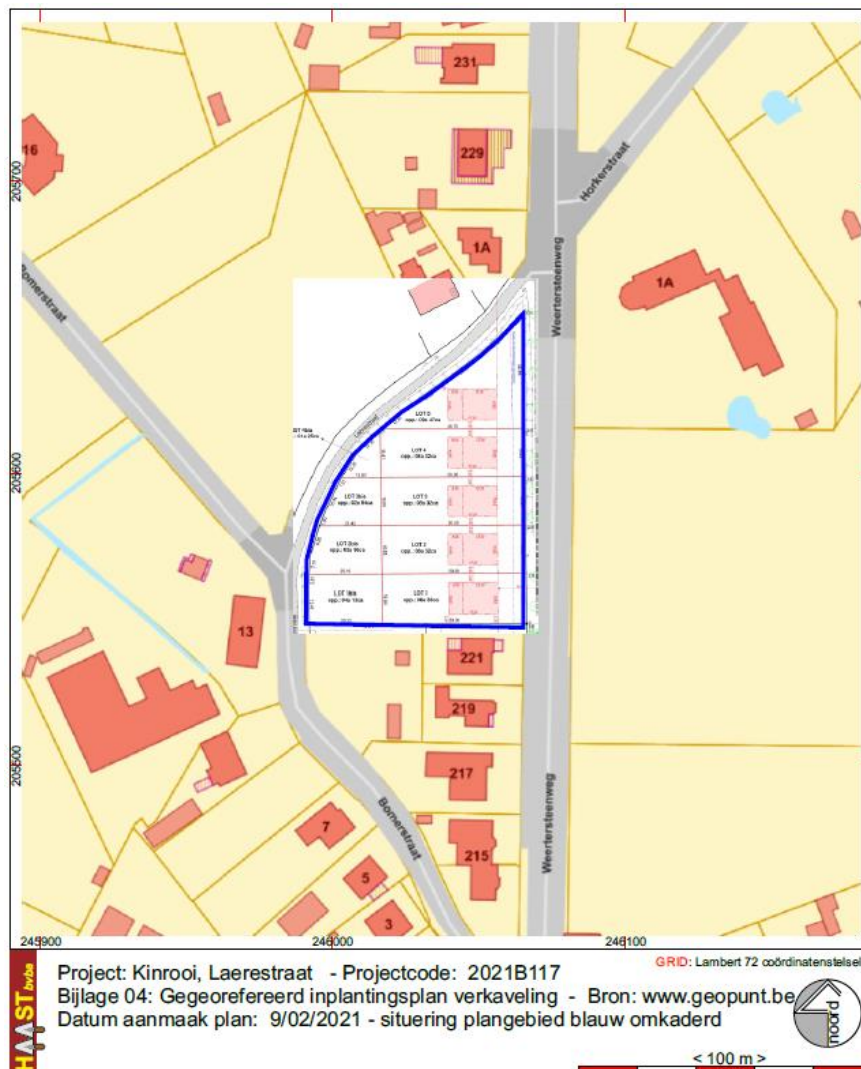

Fig. 5: gegeoreferereerd verkavelingsplan

Het terrein, nu bestaande uit één kadastraal perceel, zal verkaveld worden in 5 bouwloten met achterliggend bij de loten 1 t.e.m. 4 4 bis-loten voor tuinen. De woningen zijn allemaal vrijstaande woningen. Er zijn geen wegeniswerken noodzakelijk aangezien de loten palen aan de Weertersteenweg. De nutsleidingen blijven beperkt tot huisaansluitingen aangezien de Weertersteenweg een uitgeruste weg is wat nutsleidingen (riolering, elektriciteit, water, datakabel) betreft. De impact op de bodem wat betreft de nutsleidingen blijft derhalve beperkt tot sleuven van maximaal 50 cm breedte en 60 cm tot 80 cm (vorstvrije) diepte.

Wat betreft de bouwkavels kan pas na verkoop en per kavel de impact van de bouwwerken op de oorspronkelijke bodemopbouw bepaald worden. Gesteld mag echter dat ook per kavel voor het

bouwrijp maken van het terrein de teelaarde deels of geheel zal verwijderd worden en de bouwingsrepen tot mogelijk diep in de C-horizont zullen reiken, zeker indien woningen onderkelderd gaan worden.

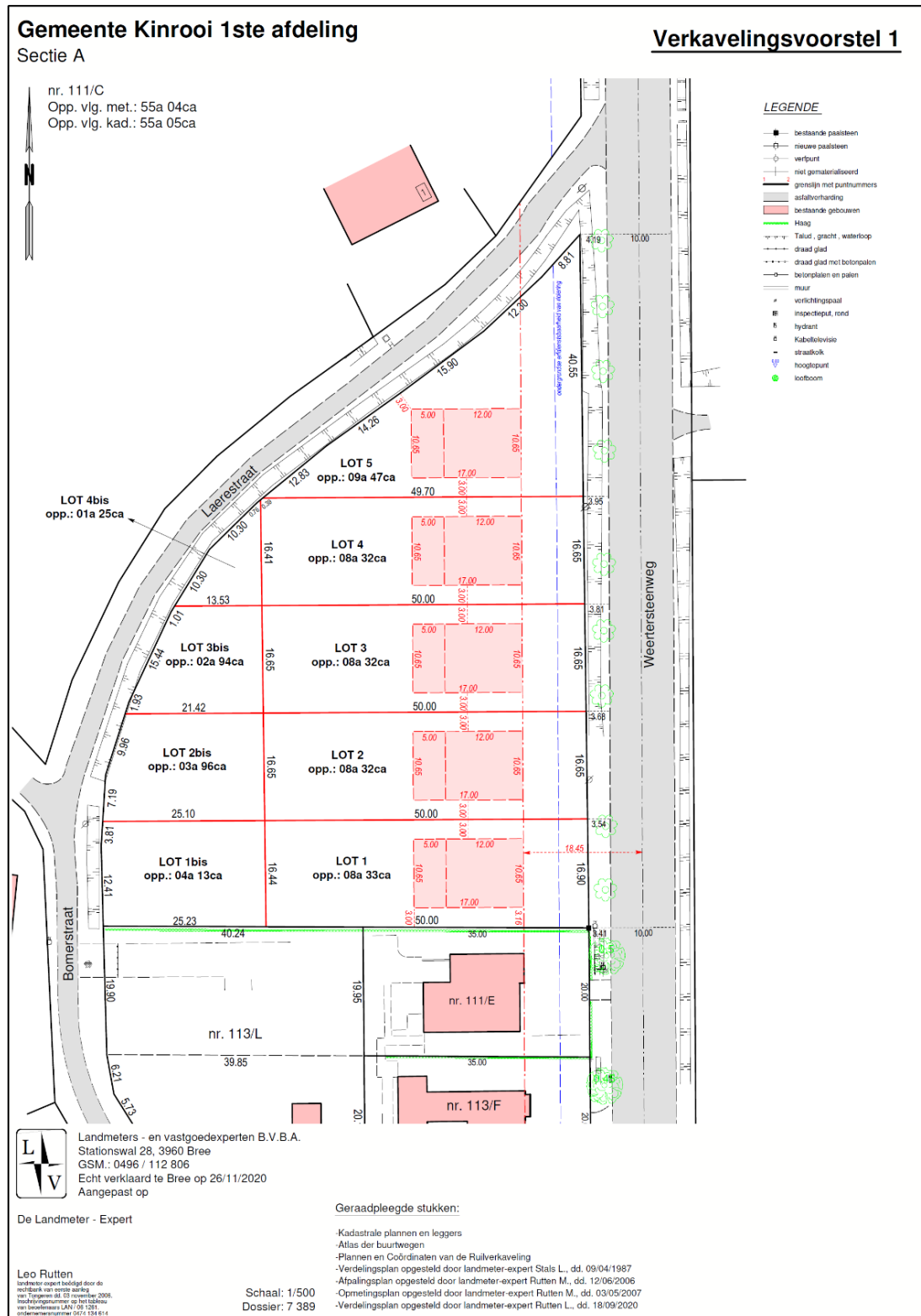

Fig. 6: verkavelingsplan zoals aangereikt

Fig. 7: actuele toestand van het terrein, opname 9 februari 2021

4. Werkwijze en strategie van het onderzoek

4.1 Motivering van de onderzoeksstrategie, -methoden en -technieken

Met dit bureauonderzoek willen we inzichten krijgen in de huidige archeologische, historische en landschappelijke kennis van het onderzoeksgebied en de omgeving. Die inzichten worden verder getoetst aan de geplande ingrepen in de bodem. Het doel is te bepalen in hoeverre verder archeologisch onderzoek aangewezen is om zo te komen tot een programma van maatregelen teneinde de archeologische waarde en mogelijke kennisvermeerdering op archeologisch vlak voor de site en de omgeving van het projectgebied in te kunnen schatten. Om een antwoord te formuleren op de gestelde onderzoeksvragen werden diverse bronnen geraadpleegd waarvan de referenties gebundeld werden in punt 11 Bibliografie en bronnen.

De juiste afbakening van het projectgebied werd aangereikt door de eigenaar van het projectgebied. Om een inzicht te krijgen in de archeologische kennis betreffende het gebied werd de Centraal Archeologische inventaris geraadpleegd (cai.onroerenderfgoed.be en geo.onroerenderfgoed.be). Wat betreft de landschappelijke ligging, de tertiairgeologische en quartairgeologische gegevens en de geomorfologie werd gebruik gemaakt van de websites www.geopunt.be en <https://dov.vlaanderen.be>. Via www.geopunt.be werden de historische kaarten geraadpleegd (Ferrariskaart, Vandermaelenkaart, Atlas van Buurtwegen), evenals luchtfoto's van het projectgebied van het jaar 1971 tot en met het jaar 2020; enkel de betekenisvolle data en foto's werden in deze studie opgenomen. Het kadasterplan werd opgevraagd via de publieke cadgis viewer van de federale overheid (http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nI_BE).

4.2 De organisatie van het onderzoek

In eerste instantie werden zoveel mogelijk cartografische en bibliografische gegevens betreffende het projectgebied bekeken samen met het opvragen van zoveel mogelijk gegevens bij de projectontwikkelaars/bouwheer. Daarna hebben we getracht deze gegevens zo overzichtelijk

mogelijk weer te geven doormiddel van tekst en kaarten die als bijlagen bij dit rapport zijn toegevoegd.

4.3 Het relevante gebruikte materiaal en technische specificaties

Alle nodige informatie werd verzameld via het internet en bibliografische bronnen. De kaarten die als bijlagen zijn toegevoegd zijn gemaakt of bewerkt met de software van CORELDRAW X8 en de landmeterssoftware PYTHAGORAS.

4.4 Afwijkende methodiek

Niet van toepassing

4.5 Inbreng van specialisten

Niet van toepassing

4.6 Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing

5. Assessment van het projectgebied

5.1. Bodemkundige situering

Het volledige projectgebied is gekarteerd als een **Zcm(b)-bodem**. Zcm(b)-bodems¹ zijn zandbodems, matig droog met een diepe antropogene humus A-horizont en een bruinachtige bovengrond.

Profiel: Matig droge plaggenbodem. De humeuze deklaag is iets donkerder dan die van Zbm, vooral aan de onderkant. De bedolven (of Ap) horizont is donkergrijs, sterk humeus en vertoont roestadertjes. Het begraven profiel is een hydromorfe podzol waarvan de oorspronkelijke oppervlaktehorizonten (A1 en A2) en soms het bovendee van de B horizont verwerkt zijn met de opgeplagde materialen.

Waterhuishouding. Zcm is nooit overdreven nat, zelfs niet tijdens het voorjaar. Hij is voldoende vochthoudend tot in de lente, maar kan vanaf die periode van watergebrek lijden. De grondwatertafel stijgt tot max. 60 cm onder het maaiveld in de winter en daalt tot meer dan 150 cm in de zomer.

Op de bodemkaart volgens de World Reference Base van de FAO is het projectgebied gekarteerd als een donkerblauwe pa bodem, een plaggic anthrosol.

¹ BAEYENS, L. en SANDERS, J., 1987, Verklarende tekst bij de Bodemkaart van België, kaartblad Maaseik 49W, Instituut tot aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en Landbouw, Brussel

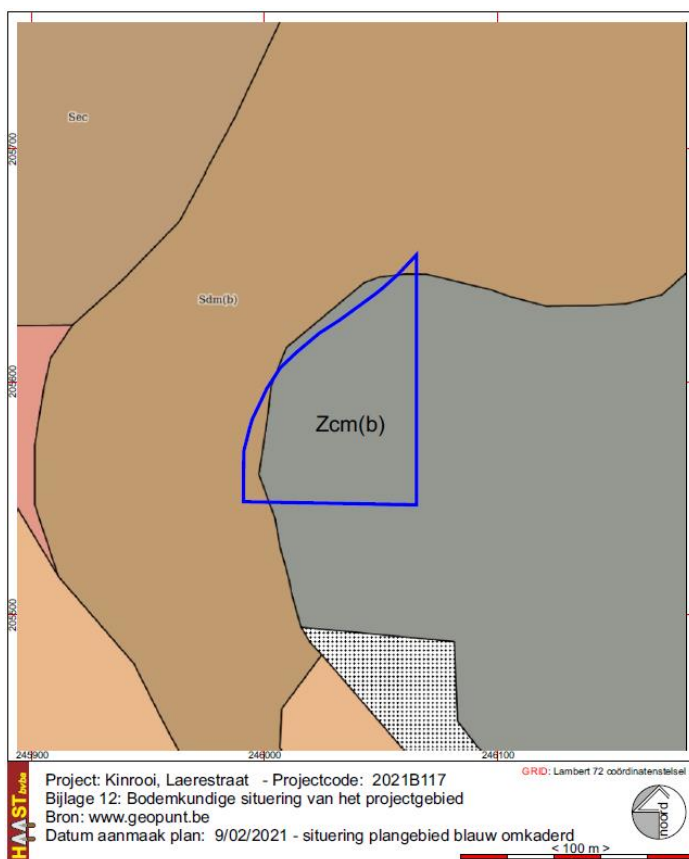

Fig. 8: Bodemkaart van België © geopunt.be

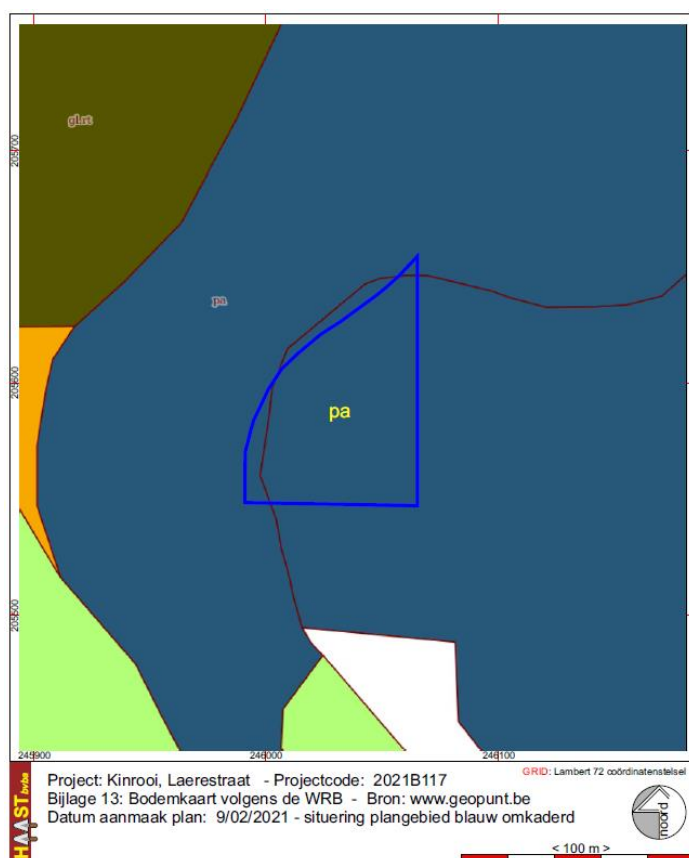

Fig. 9: Bodemkaart van België volgens de WRB © geopunt.be

5.2. Geografische en geologische situering

Het projectgebied is gesitueerd ten noorden van de kern van de gemeente Kinrooi. Het terrein maakt deel uit van een vrij recent tot ontwikkeling gekomen wijk met voornamelijk vrijstaande woningen in een soort parkomgeving., palend aan de Weertersteenweg, de Laerestraat en de Bomerstraat.

Het terrein is behoorlijk vlak en situeert zich gemiddeld op +33 m TAW. De uiterste noordelijke hoek van het terrein is het laagst gelegen terreindeel, +31.81 m TAW. De zuidoostelijke hoek is gesitueerd op +33.61 m TAW, het centrale deel op +33.60 m TAW en de zuidwestelijke hoek is gesitueerd op +32.93 m TAW. Het terrein kent dus een lichte daling van oostzuidoost naar westnoordwest.

Ten westen van het projectgebied, op ca 500 m afstand stroomt de Renne, een zuid-noord stromend beekje dat veel verder noordelijk uitmondt in de A-beek. Renne staat voor waterloop – kanaal en wijst op een kunstmatig aangelegde sloot/gracht ter ontwatering van natte gebieden². De Abeek / Goortslot is hier een verlengde van de Lossing, een in de 19de eeuw gegraven kanaal ter ontwatering van de moerassige broeken op de grens van Bree en Kinrooi. De Lossing werd gegraven in 1865/1866 met een bodembreedte van drie meter. Het moest drie laagtes afwateren: die van de Tungelroyse Beek (in Lozen en Bocholt), Abeek (in Beek en Molenbeersel) en Itterbeek (in Kinrooi). De nieuwe watergang lag beneden deze rivieren en zorgde in deze gebieden dus voor een grotere afvoer. Het water werd aanvankelijk in de Witbeek geloosd, maar overstromingen (jaren 1880) vereisten dat het rechtstreeks in de Maas geleid werd. Daarom werd de Lossing doorgetrokken naar Ophoven (1888). De natuurlijke loop van de Abeek situeert zich veel hoger noordwaarts.

Geografisch behoort het gebied tot de Maasvallei en geomorfologisch is het gesitueerd op de overgang van de Vlake van Bocholt en de Maasterrassen. **Tertiairgeologisch** maakt de diepere ondergrond deel uit van de Kiezeloölietformatie, Lid van Jagersborg, gekenmerkt door wit zand met enkele kleihoudende en lignietachtige intercalaties.

Het grootste deel van het projectgebied is op de **Quartairgeologische kaart** gekarteerd als profieltype 42. Dat profieltype wordt gekenmerkt door aan de basis Fluviale afzettingen (Rijnsedimenten) van het Baveliaan (Post-Jaromillo – Vroeg Pleistoceen). Vervolgens komen fluviële afzettingen (Maassedimenten) voor van het Cromeriaan (Midden-Pleistoceen) en het Baveliaan (Post-Jaromillo – Vroeg Pleistoceen). Die afzettingen worden afgedekt door fluviolacustriene en lacustro-eolische afzettingen van het Pleistoceen en fluviële afzettingen die bestaan uit herwerkte Maas- en Rijnsedimenten van het Laat-Pleistoceen en het Midden-Pleistoceen. Op hun beurt worden deze afzettingen overdekt door eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en/of het Saaliaan (Midden-Pleistoceen) en/of Hellingsafzettingen van het Quartair.

Relevantst zijn de eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en/of het Saaliaan (Midden-Pleistoceen) en/of Hellingsafzettingen van het Quartair (ELPw-MPs en/of HQ). De eolische afzettingen (dekzanden) van de Formatie van Wildert zijn afgezet onder periglaciale omstandigheden gedurende de Pleniglaciale periode (Brabantiaan) van de laatste ijstijd (Weichseliaan). Ze zijn

² KEMPENEERS, P., LEENDERS, K., MENNEN, V. en VANNIEUWENHUYZE, B., 2016, De Vlaamse Waternamen, verklarend geïllustreerd woordenboek, deel I, p. 268 en mededeling van dhr. V. Mennen

gekenmerkt door een zwakke parallelle gelaagdheid waarbij lemiger en minder lemiger laagjes elkaar afwisselen. Lokaal kan er grindbijmenging optreden door cryoturbaties.

Op de Bodembedekkingskaart, opnamejaar 2015, is het te verkavelen gebied volledig geel ingekleurd, symbool voor akkergebied.

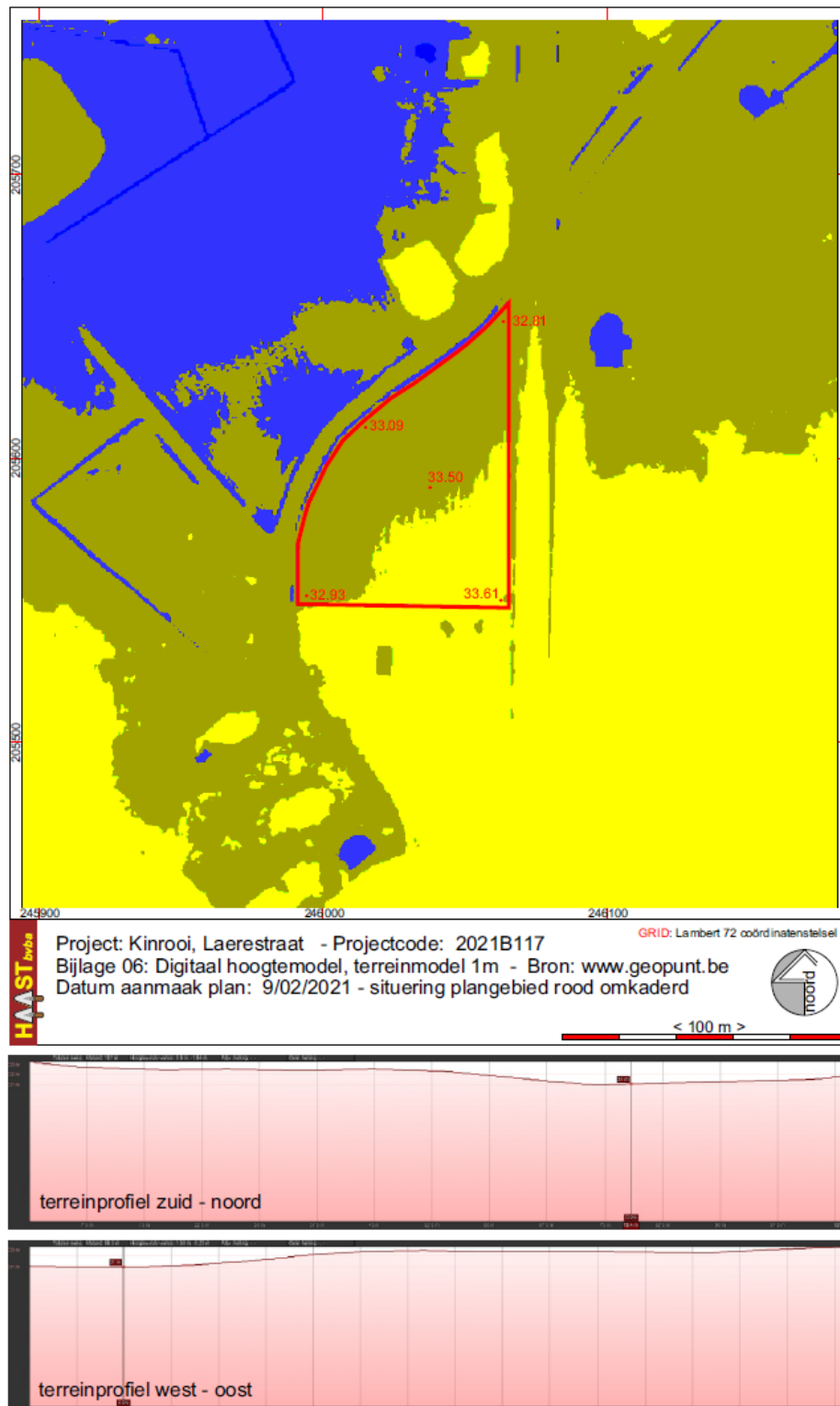

Fig. 10: Digitaal Hoogtemodel, terreinmodel 1m en hoogteprofielen © geopunt.be

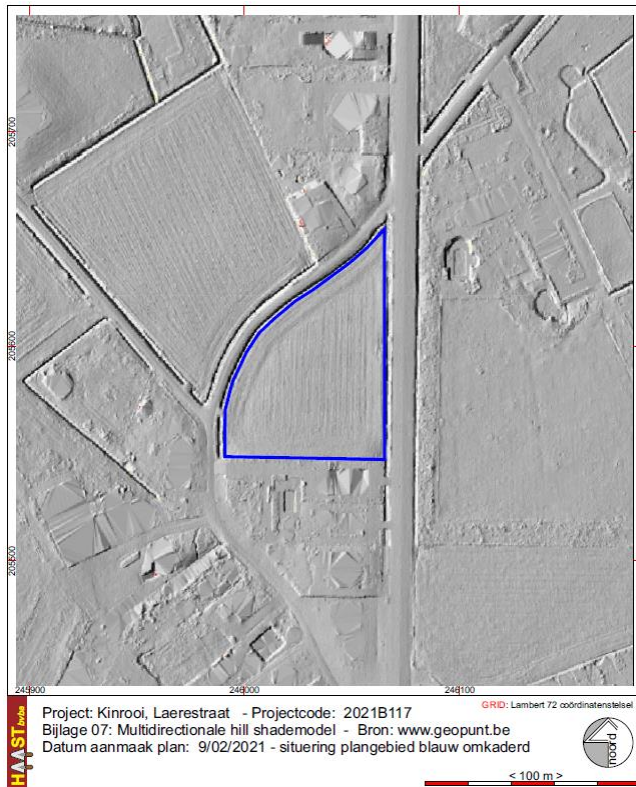

Fig. 11: Multidirectionale hillshade model 0,25 m © geopunt.be

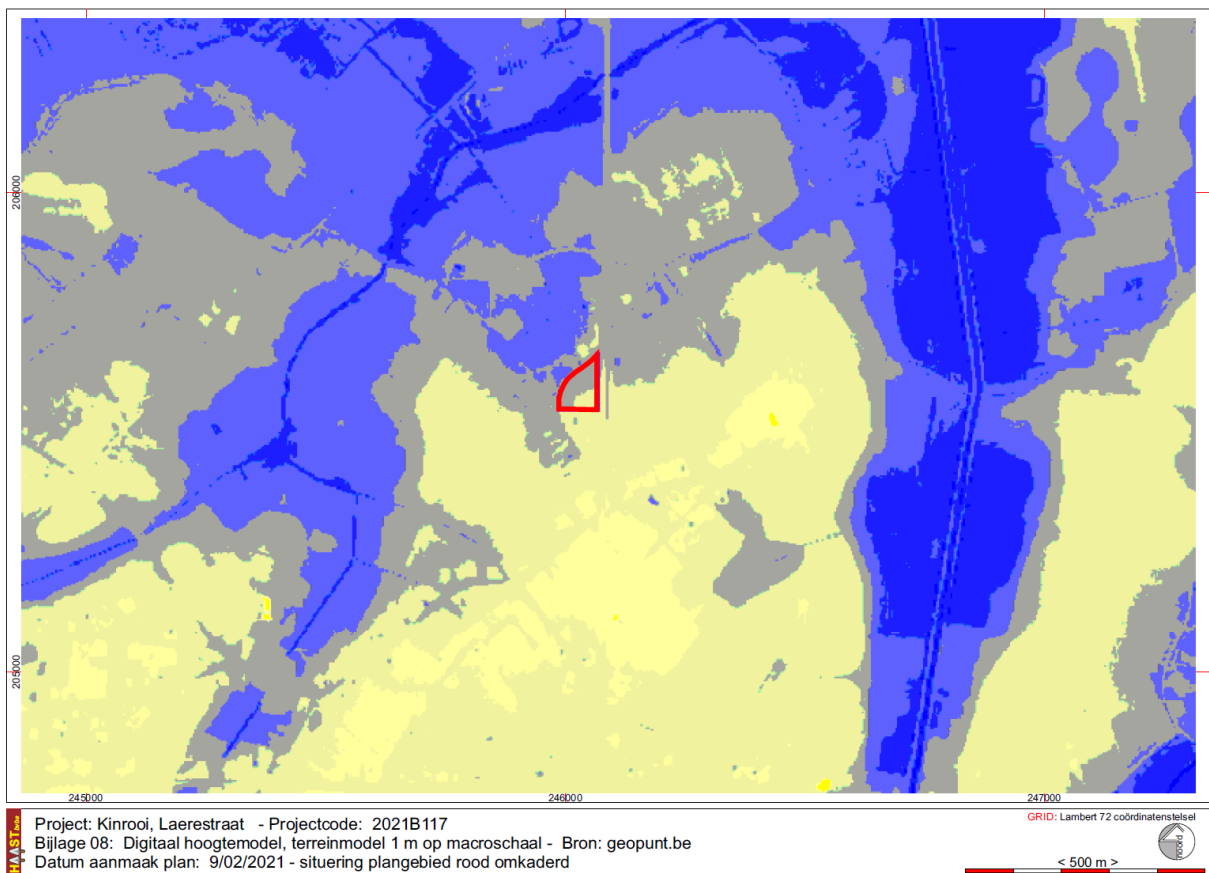

Fig. 12: digitaal hoogtemodel, terreinmodel 1 m op projectgebiedschaal © geopunt.be

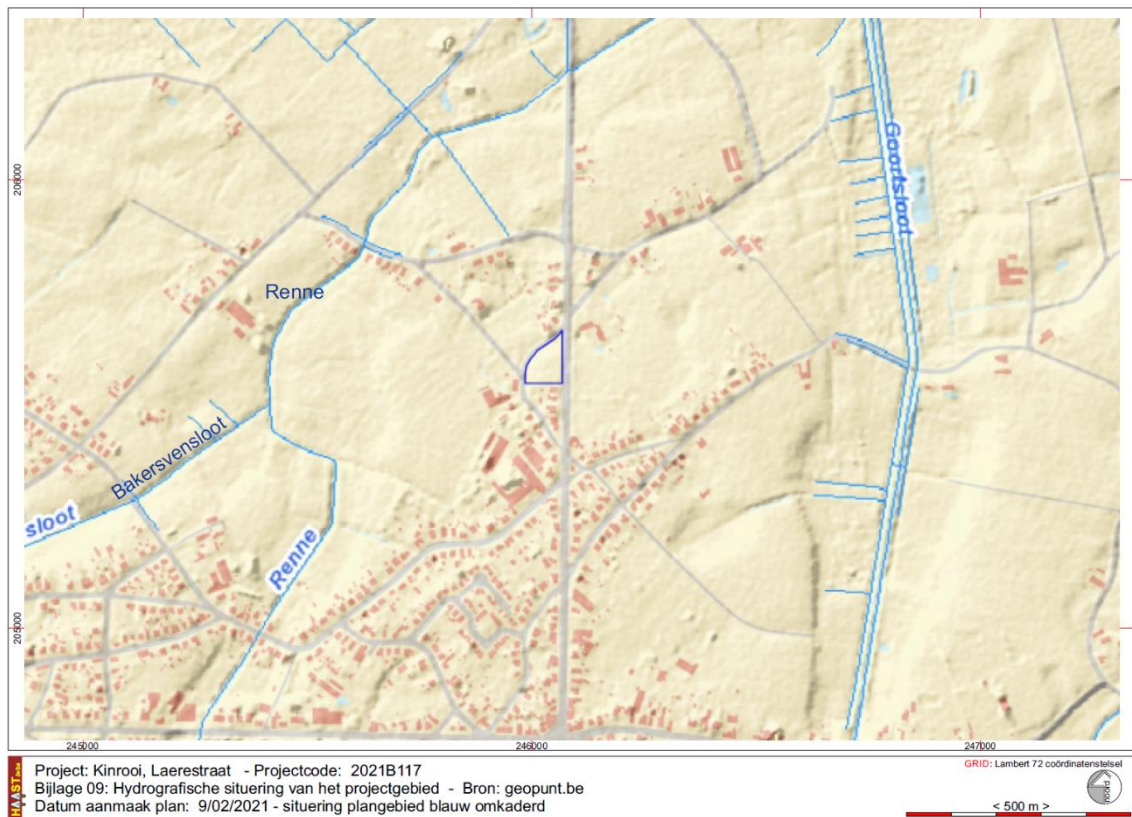

Fig. 13: Hydrografische situering van het projectgebied © geopunt.be

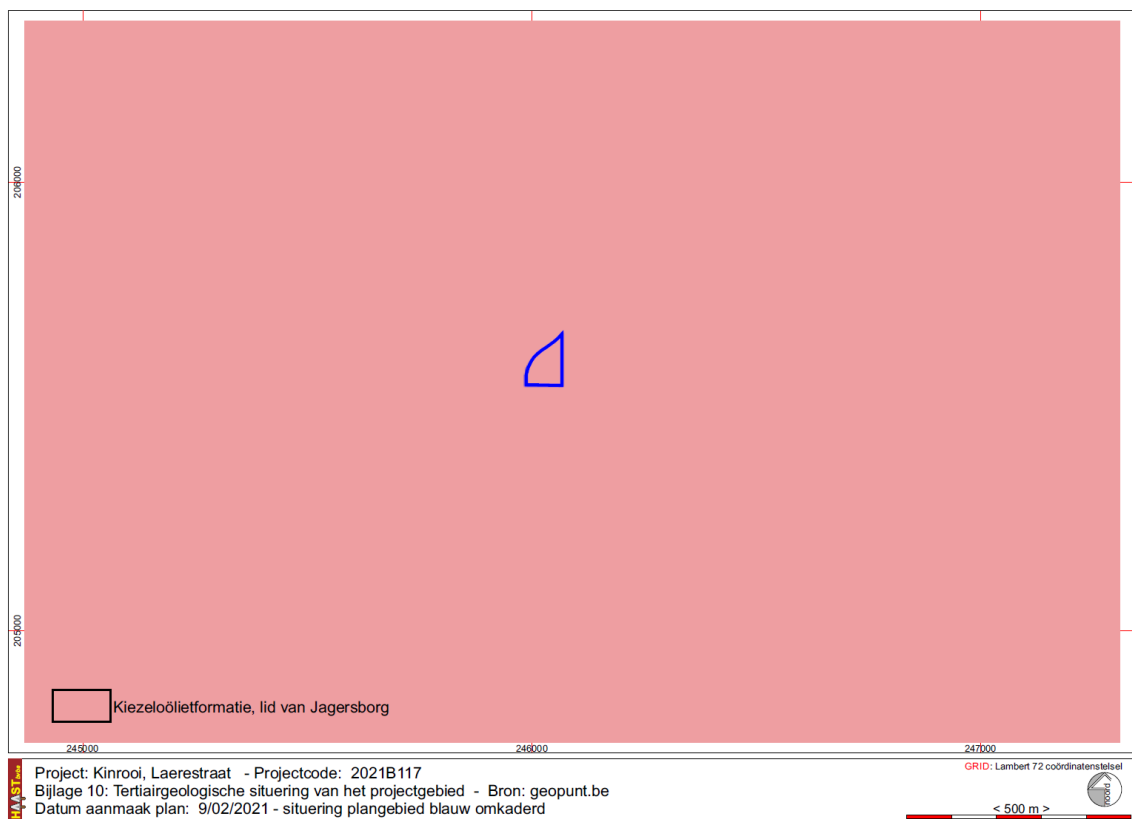

Fig. 14: tertiairgeologische kaart met situering van het projectgebied © geopunt.be

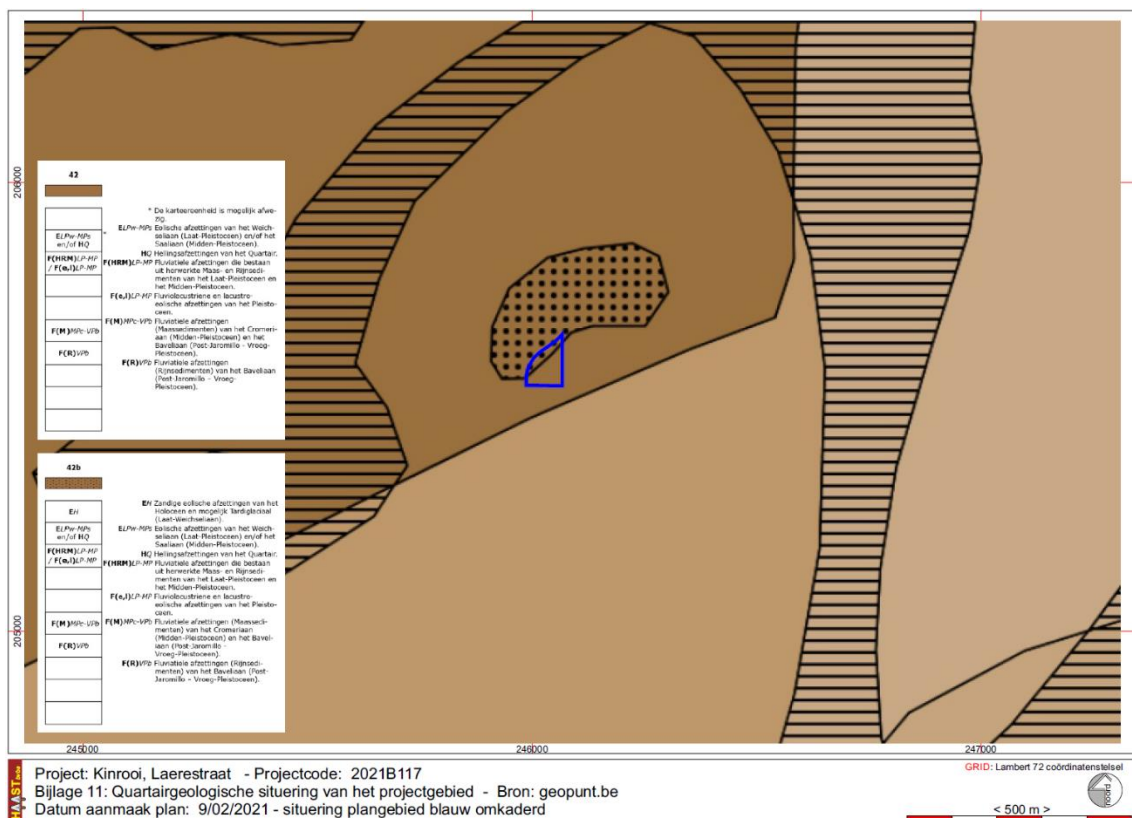

Fig. 15: Situering van het projectgebied op de quartairgeologische kaart © geopunt.be

XY (Lambert72) = 246033 205589 / GPS (Lat/Long) = 51,1523 5,7414 / Z (DHMV2) = 33,5 mTAW

Weertersteenweg 221, 3640 Kinrooi

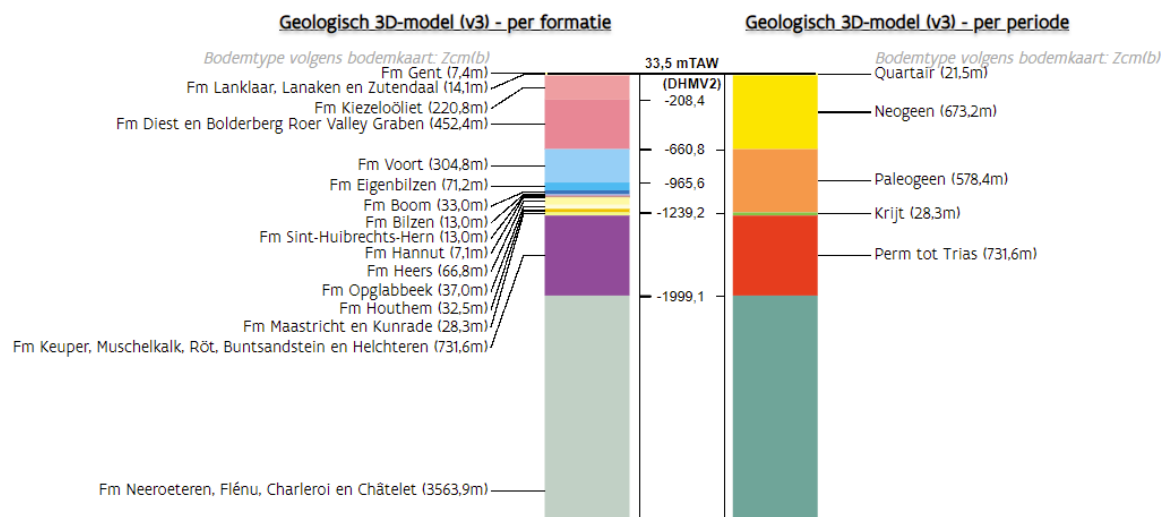

Fig. 16: Virtuele geologische boring centraal in het projectgebied © <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=verkenner>

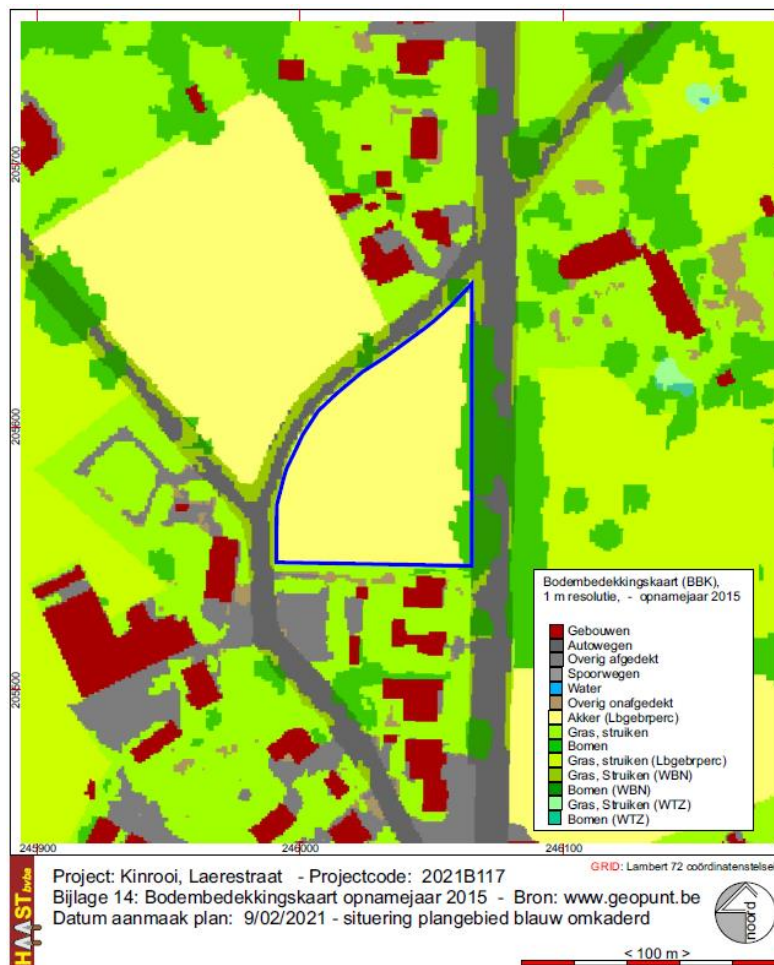

Fig. 17: Situering van het projectgebied op de bodembetekingskaart uit 2015 © geopunt.be

5.3. Historisch-cartografische en archeologische situering van het projectgebied

Historische kaarten

Op de historische kaarten is het projectgebied gesitueerd ten noorden van de kern van de gemeente Kinrooi in een landelijk akkergebied met aan de west- en noordwestzijde drassige heidegebieden, uitlopers van het Groot Broek. (Ferrariskaart - Vandermaelenkaart).

Aan de zuidwesthoek grenst het projectgebied aan een boeren erf, het Boomerhof, en ten noordoosten ligt het Haerenhof. Binnen het projectgebied zijn geen gebouwen ingetekend. De huidige Laerestraat en Bomerstraat zijn zowel op de Ferrariskaart, de Atlas der Buurtwegen en de Vandermaelenkaart ingetekend. De huidige Weertersteenweg, die de oostgrens van het projectgebied vormt, is op geen enkele historische kaart ingetekend. De Laerestraat staat op de Atlas der Buurtwegen aangeduid als *Chemin n° 112*.

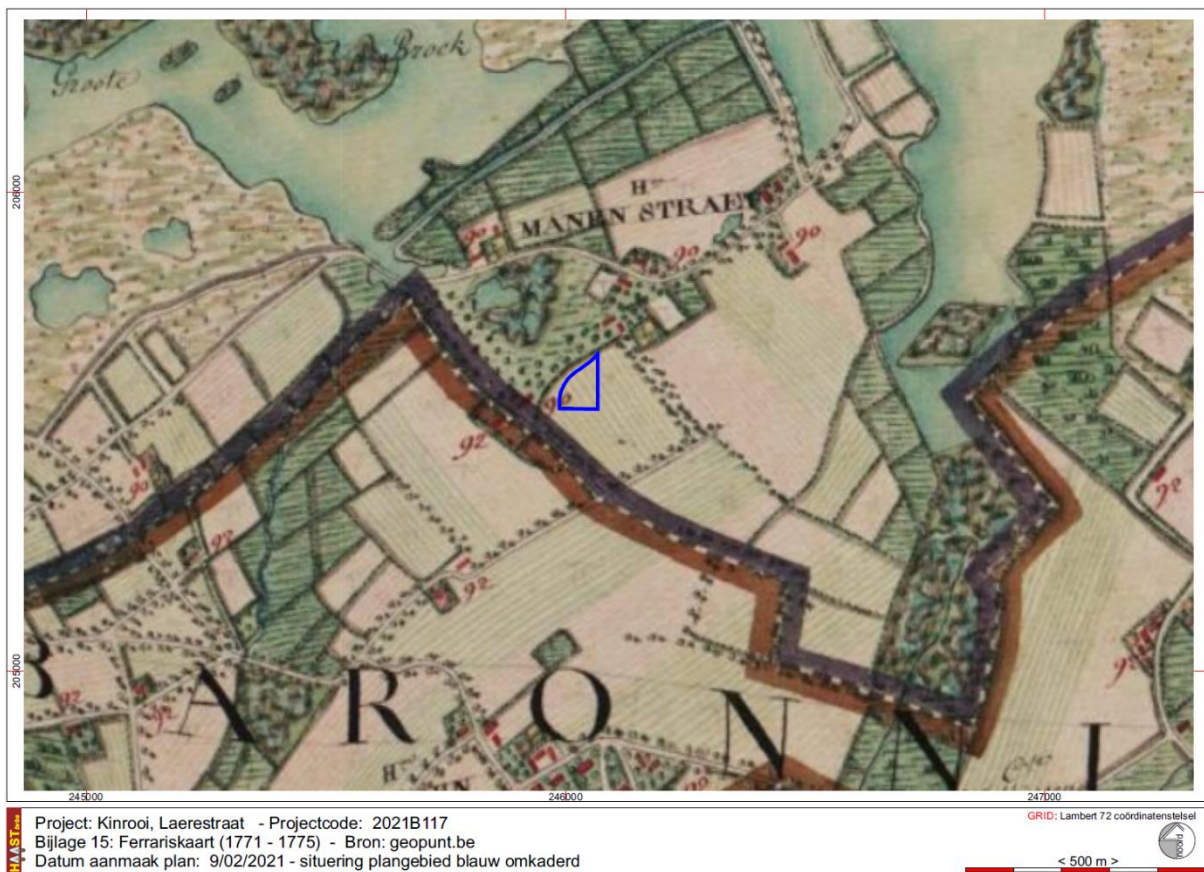

Fig. 18: Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart (1771-1776) © geopunt.be

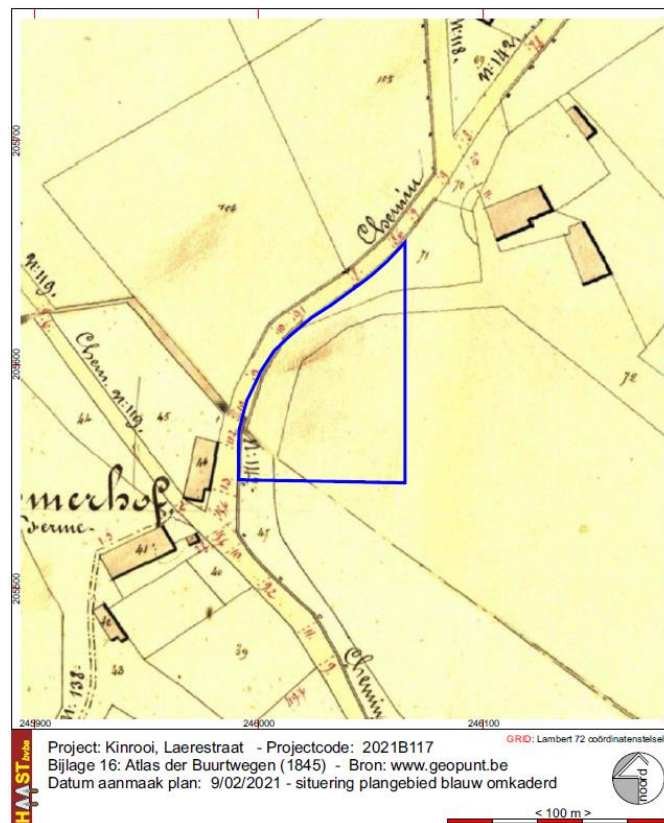

Fig. 19: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (1845) © geopunt.be

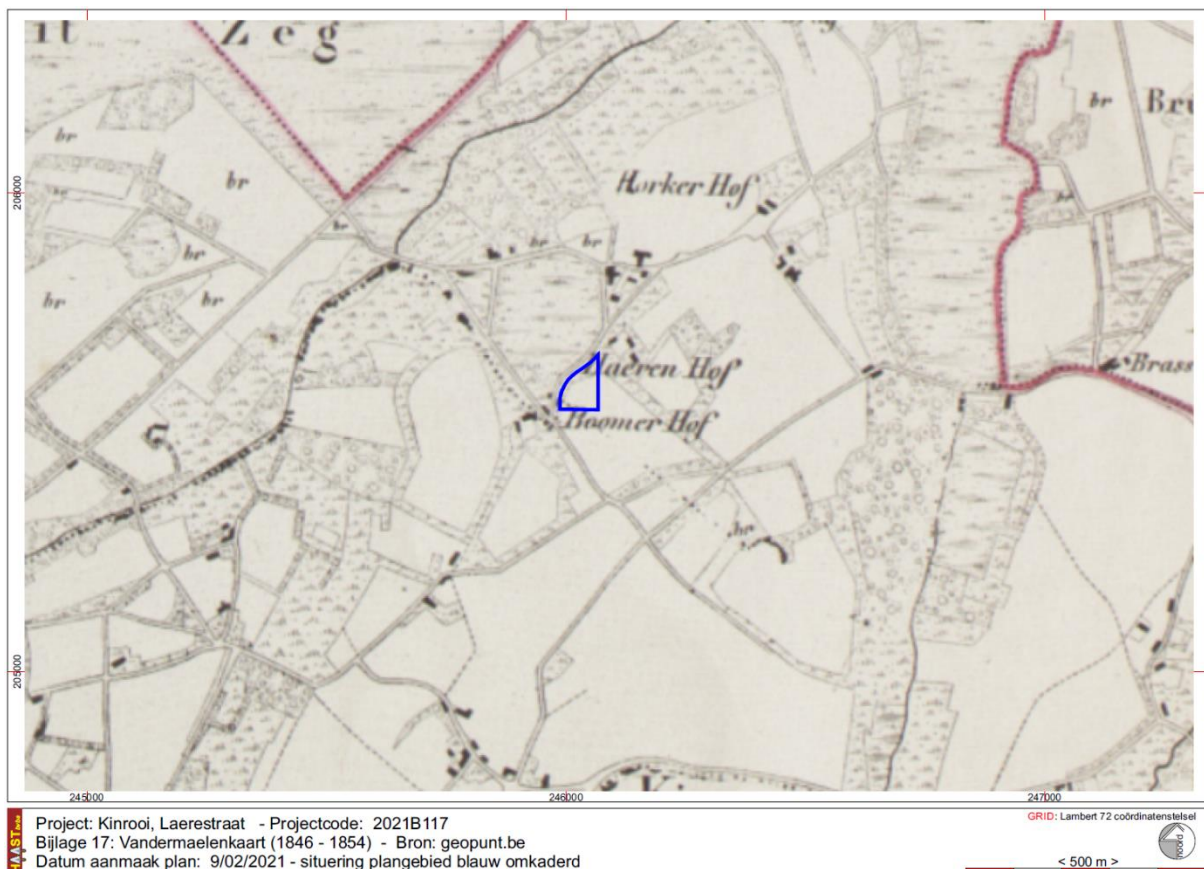

Fig. 20: Situering van het projectgebied op de Vandermaelenkaart (1854) © geopunt.be

Luchtfotografie

De luchtfoto's van 1971 tot en met 2020 geven een beeld van een terrein dat enkel in gebruik is als akker. Geleidelijk is de verdere ontwikkeling zichtbaar van woningbouw ten zuiden, westen en noorden van het projectgebied.

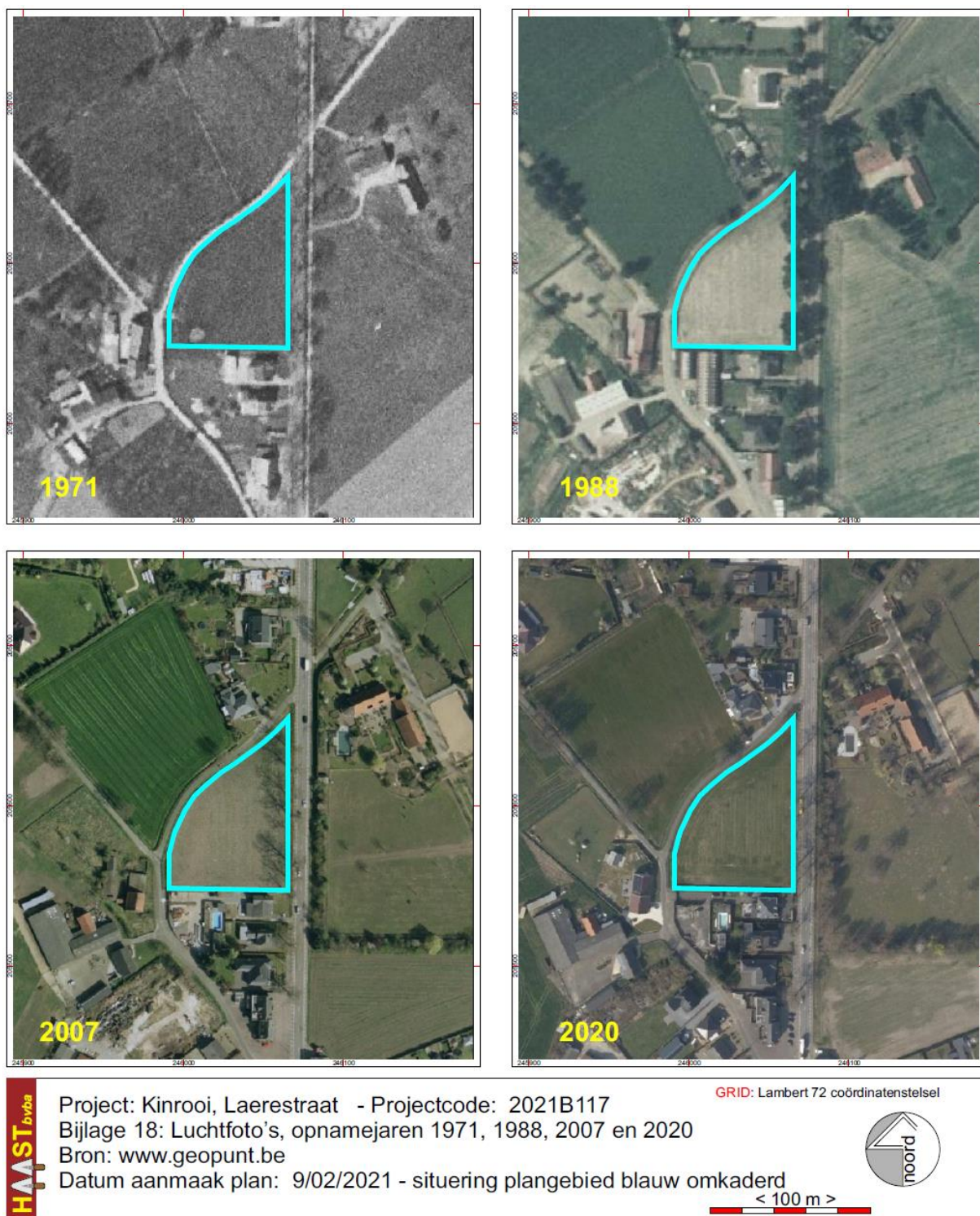

Fig. 21: Situering van het projectgebied op de luchtfoto's, opnamejaren 1971, 1988, 2007 en 2020©
 geopunt.be

Archeologische situering

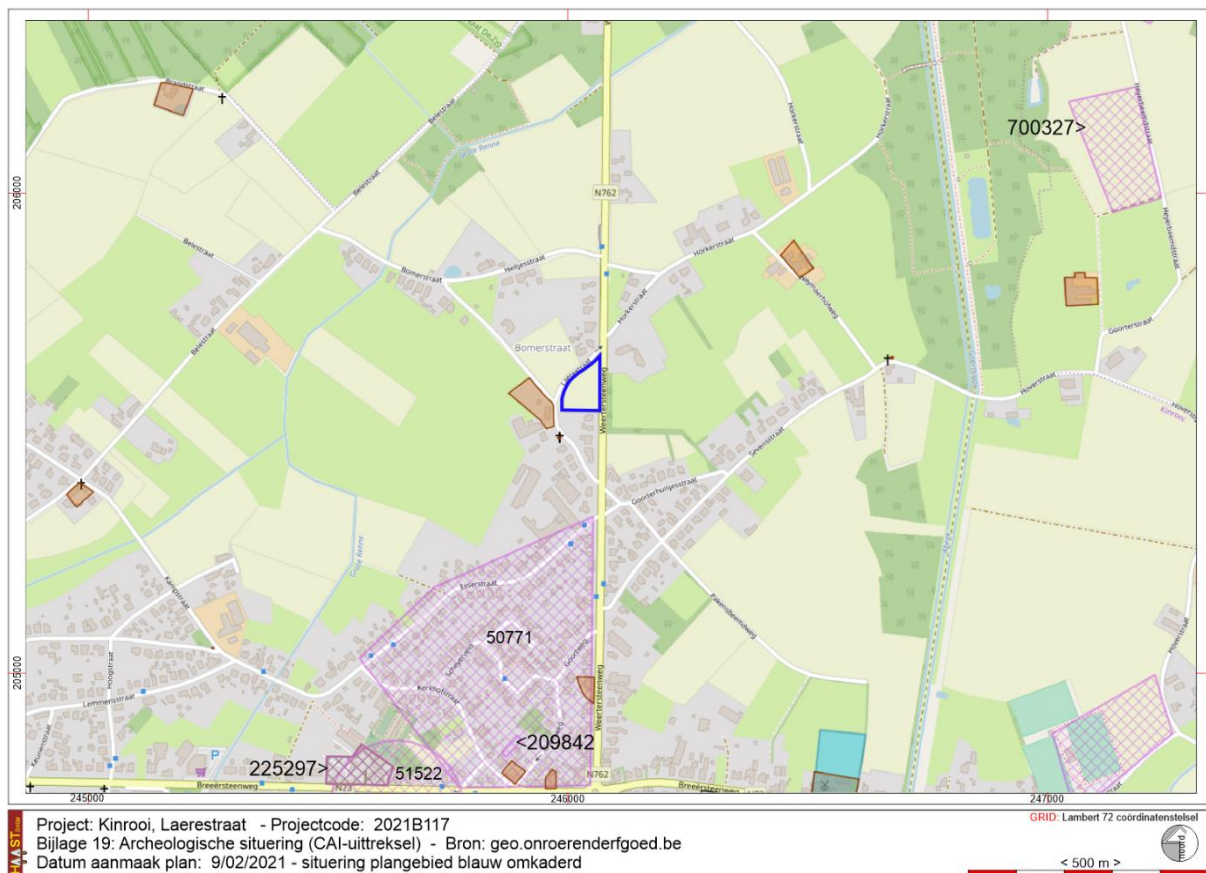

Fig. 22: Situering van het projectgebied op de cai-kaart 2020 © geo.onroerendergoed.be

In en direct rondom het projectgebied zijn geen archeologische vindplaatsen / sites bekend. Meest nabijgelegen is cai-locatie 51522 ten zuiden van het projectgebied. In die zone zouden Romeinse vondsten zijn gedaan, maar de centraal archeologische inventaris geeft weinig verdere details: *Gelegen net buiten de kom van Kinrooi. Waarschijnlijk gelinkt met de Romeinse bewoningssporen CAI-50771, vlakgraf, niet duidelijk of er meerdere graven aangetroffen zijn, Franssen vermeldt enkel aardewerk (terra sigillata, imitatie terra sigillata, zwart geschilderd,...)*³.

Met betrekking tot cai-locatie 50771 geeft de inventarisfiche enkel als informatie “Romeinse Tijd”, Erfgoedonderzoek – archief IAP⁴.

Cai-locatie 209842, gelegen binnen de afbakening van cai-locatie 50771 betreft de vondst van 1 scherp van een kogelpot die wordt gedateerd in de 12de eeuw⁵.

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kinrooi Dorp (55) [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/51522> (Geraadpleegd op 08-02-2021)(<https://id.erfgoed.net/waarnemingen/51522>)

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kinrooi 17 <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/50771> (Geraadpleegd op 09-02-2021)

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kerkhofstraat 3 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/209842> (Geraadpleegd op 08-02-2021)(<https://id.erfgoed.net/waarnemingen/209842>)

Cai-locatie 225297: bij booronderzoek werden twee sporen aangetroffen; een greppel en de loop van een oud beekje. De zone afgebakend als locatie 225297 is inmiddels ook afgebakend als Gebied Geen Archeologie (GGA-gebied)⁶.

Ten oostnoordoosten op ca. 1,2 km afstand tot het projectgebied bevindt zich cai-locatie 700327. Op die plaats werden sporen van Celtic Fields waargenomen⁷; akkertjes die kunnen dateren uit de Bronstijd / IJzertijd.

6. Synthese

- welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het projectgebied?

Het projectgebied blijkt tot heden een open stuk grond te zijn dat als weide/akker gebruikt werd en wordt. Rondom het projectgebied worden we woningen gebouwd en waren er al in de 18de eeuw boerderijen, zoals blijkt uit de historische kaarten, maar het projectgebied bleef tot heden gespaard van bouwingsrepen.

Wat betreft de pre- en protohistorische en vroege historische perioden, prehistorie tot en met de late Middeleeuwen, zijn er in de geschreven en archeologische bronnen geen aanwijzingen voor aanwezigheid van archeologische erfgoedwaarden binnen het projectgebied. We moeten ons derhalve baseren op de landschappelijke en topografische ligging ervan.

Wat betreft de prehistorie -steentijd- ligt het terrein vrij ongunstig. Het terrein is weliswaar een matig droge zandbodem met zelfs een zeer lichte heuveltop op een van oost naar west zeer licht dalend terrein, maar op vrij ruime afstand tot waterbronnen. De beken/grachten in de omgeving, de (Grote) Renne en de Goortsloot zijn kunstmatig en rechtlijnig aangelegde afwateringsgrachten.

Naar protohistorische en vroeg-historische perioden, metaaltijden tot en met de volle Middeleeuwen, is de verwachting matig in te schatten. Wat betreft de Metaaltijden en de Romeinse Tijd is er, op basis van de archeologische vondsten in de omgeving van het projectgebied, een kans op het aantreffen van bodemsporen meer bepaald sporen van off-site fenomenen zoals spiekers of andere landbouwgerelateerde sporen. Gelijkaardige vondsten werden gedaan in Overpelt – Bleekveldstraat⁸ en Meeuwen – Hoogstraat/Kruisstraat⁹ en heel recent nog werden - weliswaar zonder associaties met sporen – een 15-tal scherven handgevormd aardewerk aangetroffen op de

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Breeërsteenweg 318 <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/225297> (Geraadpleegd op 08-02-2021) (<https://id.erfgoed.net/waarnemingen/225297>)

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Goort1 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/700327> (Geraadpleegd op 08-02-2021) (<https://id.erfgoed.net/waarnemingen/700327>)

⁸ VAN DE KONIJNENBURG, R. en DONDEYNE, S., (2012) Archeologische opgraving site: Overpelt - Ringlaan / Veldstraat / Bleekveldstraat: eindverslag, HAAST-rapport 2012-08, Bree

⁹ VAN DE KONIJNENBURG, R. en JANSSEN, J., 2017, Meeuwen-Gruitrode, Hoogstraat/Kruisstraat), Archeologienota na proefsleuvenonderzoek, HAAST-rapport 2017-34, Bree, D/2017/12654/34 (<https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/3824>)

site Kinrooi (Ophoven) Hogekamp¹⁰. Aangezien het terrein gekarteerd is als een plaggenbodem, een bodem opgebouwd door bemesting met heideplaggen, die op zich beschermend kunnen geweest zijn voor mogelijk aanwezige archeologische sporen, zijn sporen uit deze perioden niet volledig uit te sluiten.

Naar sporen uit de Late Middeleeuwen, Nieuwe Tijd en Nieuwste Tijd, 16de – 19de eeuw is de verwachting dan weer zeer laag aangezien de historische kaarten geen enkele indicatie opleverden van enige vorm van bebouwing op het terrein. De kern van het dorp ontwikkelde zich vooral ten zuiden van het projectgebied rondom de parochiekerk. Het gebied meer dan waarschijnlijk tot het landbouwareaal van één van de nabijgelegen boerderijen, het Boomeshof of het Haerenhof. Indien (post-)middeleeuwse scherven zouden aangetroffen worden, dan is het waarschijnlijk bemestingsafval uit één van deze twee boerderijen.

- welke evolutie kende het landschap van het projectgebied?

Het landschap evolueerde van een heidelandschap naar een akkergebied in de omgeving van Kinrooi. Dit blijft zo tot heden, maar op percelen palend aan het projectgebied verschijnen in het derde kwart van de 20ste eeuw al woningen en ontwikkelt zich een kleine wijk. De open ruimte maakt vanaf die periode plaats voor een steeds denser wordende bebouwing.

- welke evolutie kende het gebruik van het terrein?

De evolutie van het gebruik van het terrein is vrij eenvoudig. Vanaf de Late Middeleeuwen/Nieuwe Tijd lijkt het projectgebied deel uit te maken van het landbouwareaal in de omgeving van de gemeente Kinrooi. Het terrein blijft tot heden in gebruik als akker.

- wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Mocht er archeologisch bodemarchief aanwezig zijn dan zullen de bouwwerken, bouwen van woningen, definitief vernietigend zijn voor eventuele archeologische sporen/relicten.

Verstoorde zones:

Binnen het projectgebied kunnen geen verstoorde zones aangeduid worden op basis van de beschikbare bronnen. Enkel de bewerking van het land kan door spitten en ploegen mogelijk enigszins verstorend geweest zijn, eerder beschadigend, voor eventueel aanwezige archeologische sporen.

Op de luchtfoto uit 1961 zijn sporen van een activiteit zichtbaar, maar welke vorm en of die activiteit ingrijpend op de bodemopbouw is geweest kon niet achterhaald worden. Bovendien is de aanwijzing op de luchtfoto zeer beperkt in oppervlakte en gesitueerd aan de westrand van het projectgebied.

¹⁰ VAN DE KONIJNENBURG, R., JANSSEN, J., (2020), Kinrooi (Ophoven), Hogekamp, nota archeologie, Haast-rapport 2020-64, D/2020/12654/64 (URI: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/16782>)

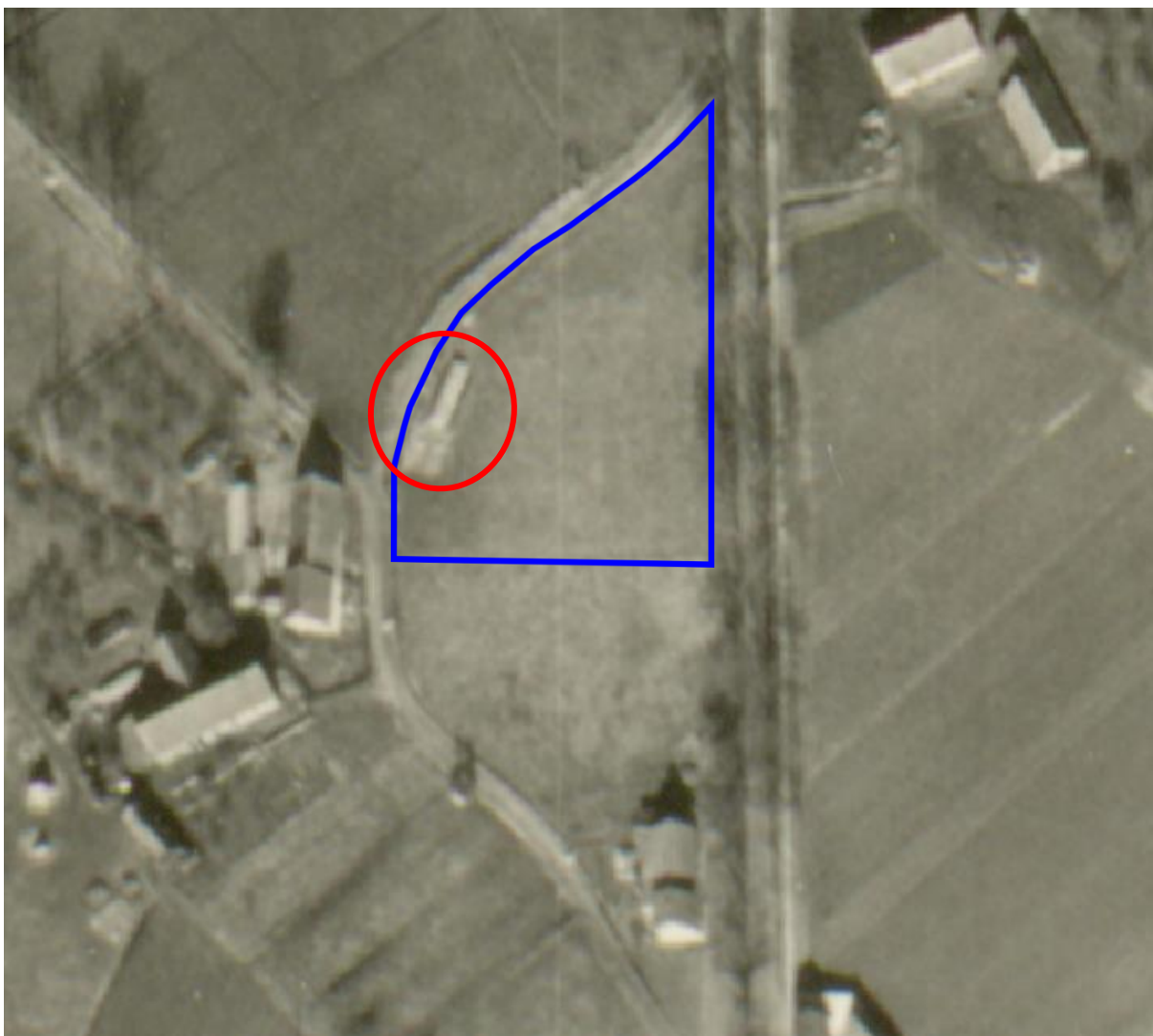

Fig. 23: Het projectgebied gesitueerd op de luchtfoto uit 1961 bron: AGIV-archief, foto 1961-02-14_69424.

Een afweging van de methodes voor verder archeologisch onderzoek en archeologische evaluatie van het projectgebied:

De beschikbare methodes binnen een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, veldkartering, landschappelijk booronderzoek en geofysisch onderzoek zullen geen resultaten opleveren die kunnen opwegen tegen de kosten die ermee gepaard gaan:

Geofysisch onderzoek spoort weliswaar anomalieën in de bodem op maar aangezien er geen structuren in harde materialen, baksteen, natuursteen, of grote aardwerken verwacht worden zal dit eerder moeilijk interpreteerbare sporen opleveren die enkel geïnterpreteerd of gedetermineerd kunnen worden door een ondersteunende ingreep in de bodem. Bovendien is deze methode duur en zullen de resultaten niet opwegen tegen de kosten.

Veldkartering: gelet op de begroeiing op het terrein, wintergroen, is die methode nu niet bruikbaar. Bovendien is de kans groot dat enkel (post-)middeleeuws materiaal wordt aangetroffen dat als afval via bemesting op het land is terecht gekomen.

Landschappelijk bodemonderzoek zou op verstoringen kunnen opsporen maar er is geen enkele indicatie voor grondige verstoringen van de oorspronkelijke bodemopbouw – een plaggenbodem – binnen het projectgebied.

Verkennd/waarderend archeologisch booronderzoek: er zijn geen directe indicaties voor het mogelijk aantreffen van prehistorische artefacten, zelfs topografische argumenten waaruit blijkt dat het projectgebied eerder ongunstig gelegen is voor het aantreffen van steentijdsites.

Proefsleuven: via het programma van maatregelen zal een proefsleuvenonderzoek opgelegd worden om het projectgebied alsnog archeologisch ten volle te kunnen evalueren en waarderen.

7. Advies:

Ondanks voorgaande waaruit blijkt dat de archeologische verwachting om verschillende redenen matig moet ingeschat worden, zal via het programma van maatregelen aanbevolen worden om een archeologisch proefsleuvenonderzoek uit te voeren om zo het terrein archeologisch ten volle te kunnen evalueren en waarderen. Mogelijk worden er sporen aangetroffen van bewoning of van off site fenomenen uit de protohistorie of vroeg-historische perioden. Qua afstand tot water en bodemkundig ligt het terrein gunstig als vestigingsplaats voor (semi-)nomadische familiegroepen. Er zijn indicaties voor een site uit de Romeinse periode ten zuiden van het projectgebied, mogelijk kunnen binnen het projectgebied sporen aangetroffen worden die met die vindplaats te associëren zijn. Bovendien, toevalvondsten zijn nooit uit te sluiten.

Beschrijving van de aanpak

Het proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem dient te worden uitgevoerd als een standaard proefsleuvenonderzoek met ononderbroken 2 m brede parallelle proefsleuven oost - west georiënteerd op het terrein rekening houdend met de richting van het reliëf.

2 m brede proefsleuven geven het beste resultaat om de verstoringen vast te stellen, af te bakenen en te determineren. Door ze in te planten op een onderlinge afstand van maximaal 15 m wordt meteen gebiedsdekkend gewerkt en kan gemakkelijk 10% van het terrein onderzocht worden zoals bepaald in de Code van goede Praktijk. Door ze op 15 m afstand van elkaar, gemeten van “hart tot hart”, aan te leggen kunnen gemakkelijk 6 proefsleuven aangelegd worden over de volledige breedte van het projectgebied en blijft er in de noordelijke hoek van het terrein plaats voor een bijkomende korte proefsleuf of kijkvenster.

Aanvullend, om minimaal 12,50% van het terrein te onderzoeken, worden kijkvensters of volgvensters aangelegd indien sporen aangetroffen worden. De kijk- en/of volgvensters worden aangelegd om een beter inzicht te krijgen in de onderlinge samenhang van sporen, indien er aangetroffen worden, om een duidelijke afbakening te kunnen maken voor een eventueel vervolgonderzoek indien toch waardevolle sporen zouden aangetroffen worden, of om de schijnbare afwezigheid van sporen te verifiëren.

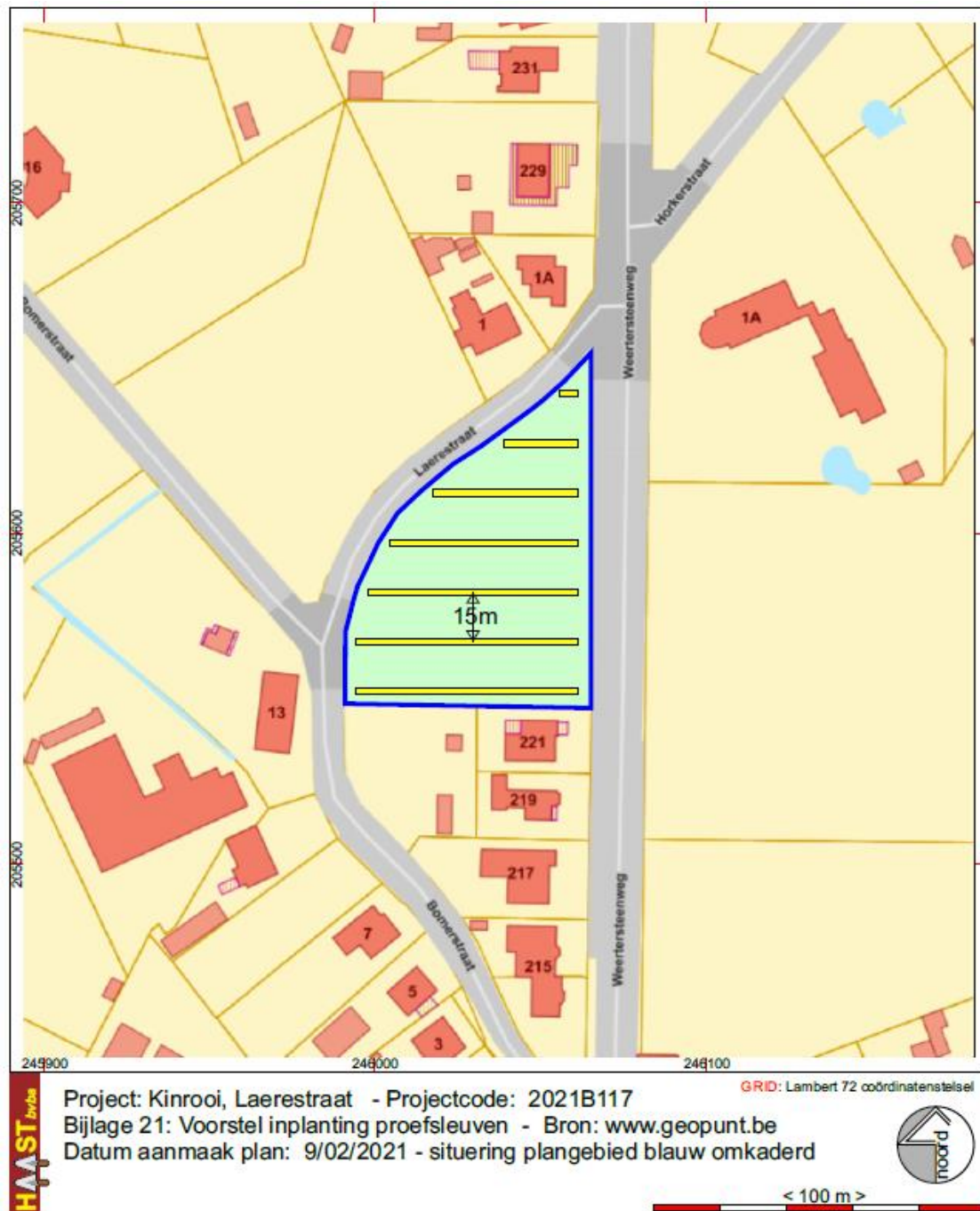

Fig. 24: Voorstel van inplanting van de proefsleuven

8. Samenvattingen

Samenvatting gespecialiseerd publiek

Zie punt 6 en 7

Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek

Op perceel 1A111c aan de Weertersteenweg / Laerestraat in Kinrooi wenst men een perceel grond van 5518,22 m² te verkavelen in 5 bouwloten. Aangezien de oppervlakte van de te verkavelen zone groter is dan 3000 m² is een archeologisch traject verplicht. Uit het bureauonderzoek blijkt het terrein vanaf de late Middeleeuwen / post-middeleeuw periode tot heden nooit bebouwd geweest te zijn. Het terrein maakte wellicht deel uit van het landbouwareaal van één van de twee aangrenzende boerderijen die al op de Ferrariskaart uit de periode 1771 – 1775 staan aangeduid. Maar, sporen uit vroegere perioden zijn niet weergegeven op kaarten of afleesbaar van andere bronnen. Op basis van de landschappelijke – topografische ligging van het terrein, de bodemkartering en de nabijheid van een vindplaats van Romeins materiaal, is de kans niet onbestaande dat er toch archeologisch interessante en waardevolle sporen worden aangetroffen binnen het projectgebied. Omdat sporen niet volledig uit te sluiten zijn op basis van het bureauonderzoek wordt aanbevolen het terrein verder archeologisch te evalueren doormiddel van een proefsleuvenonderzoek.

9. Bibliografie en bronnen

Uitgegeven Bronnen

BAEYENS, L. en SANDERS, J., 1987, Verklarende tekst bij de Bodemkaart van België, kaartblad Maaseik 49W, Instituut tot aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en Landbouw, Brussel

BEERTEN, K., 2005, Toelichting bij de Quartairgeologische kaart Kaartblad 10-18 Maaseik, KULeuven – Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen.

DONDEYNE, S., VANIERSCOT, L., LANGOHR, R., VAN RANST, E. en DECKERS, J., De grote bodemgroepen van Vlaanderen: Kenmerken van de “Reference Soil Groups” volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base, KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, 2015.

Haneca, K., S. Debruyne, S. Vanhoutte & A. Eryvynck. 2016. Onderzoeksrapport - archeologisch onderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. Agentschap Onroerend Erfgoed. Brussel.

VAN RANST, E. en SYS, C., 2000, Eénduidige legende van de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20000). VLM

VAN DE KONIJNENBURG, R. en DONDEYNE, S., (2012) Archeologische opgraving site: Overpelt - Ringlaan / Veldstraat / Bleekveldstraat: eindverslag, HAAST-rapport 2012-08, Bree

VAN DE KONIJNENBURG, R. en JANSSEN, J., 2017, Meeuwen-Gruitrode, Hoogstraat/Kruisstraat), Archeologienota na proefsleuvenonderzoek, HAAST-rapport 2017-34, Bree, D/2017/12654/34

VAN DE KONIJNENBURG, R., JANSSEN, J., (2020), Kinrooi (Ophoven), Hogekamp, nota archeologie, Haast-rapport 2020-64, D/2020/12654/64 (URI: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/16782>)

BAUWENS-LESENNE, M. (1968) Oudheidkundige repertoria VIII, Bibliografisch repertorium van de oudheidkundige vondsten in Limburg, behoudens Tongeren-Koninksem (vanaf de vroegste tijden tot de Noormannen), Brussel

Digitale Bronnen

Geraadpleegde websites:

Kadastrale gegevens: http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE
De Centraal Archeologische Inventaris: <http://geo.onroerenderfgoed.be/> /
<https://id.erfgoed.net/waarnemingen/225297>
www.geopunt.be en www.cartesius.be voor de historische kaarten en luchtfoto's
<https://dov.vlaanderen.be>
loket.onroerenderfgoed.be

10. Lijst van de figuren

Coverfoto: panoramisch zicht op het terrein, foto d.d. 9/02/2021 Fig. 1: Bounding Box

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 2021 © cadgis viewer

Fig. 3: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart 1/10.000. © NGI & cartoweb

Fig. 4: Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto, opnamejaar winter 2007. © Geopunt.be

Fig. 5: gegeorefereerd verkavelingsplan

Fig. 6: verkavelingsplan zoals aangereikt

Fig. 7: actuele toestand van het terrein, opname 9 februari 2021

Fig. 8: Bodemkaart van België © geopunt.be

Fig. 9: Bodemkaart van België volgens de WRB © geopunt.be

Fig. 10: Digitaal Hoogtemodel, terreinmodel 1m en hoogteprofielen © geopunt.be

Fig. 11: Multidirectionale hillshade model 0,25 m © geopunt.be

Fig. 12: digitaal hoogtemodel, terreinmodel 1 m op projectgebiedschaal © geopunt.be

Fig. 13: Hydrografische situering van het projectgebied © geopunt.be

Fig. 14: tertiairgeologische kaart met situering van het projectgebied © geopunt.be

Fig. 15: Situering van het projectgebied op de quartairgeologische kaart © geopunt.be

Fig. 16: Virtuele geologische boring centraal in het projectgebied © dov-verkenner

Fig. 17: Situering van het projectgebied op de bodembedekkingskaart uit 2015 © geopunt.be

Fig. 18: Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart (1771-1776) © geopunt.be

Fig. 19: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (1845) © geopunt.be

Fig. 20: Situering van het projectgebied op de Vandermaelenkaart (1854) © geopunt.be

Fig. 21: Situering van het projectgebied op de luchtfoto's, opnamejaren 1971, 1988, 2007 en 2020 © geopunt.be

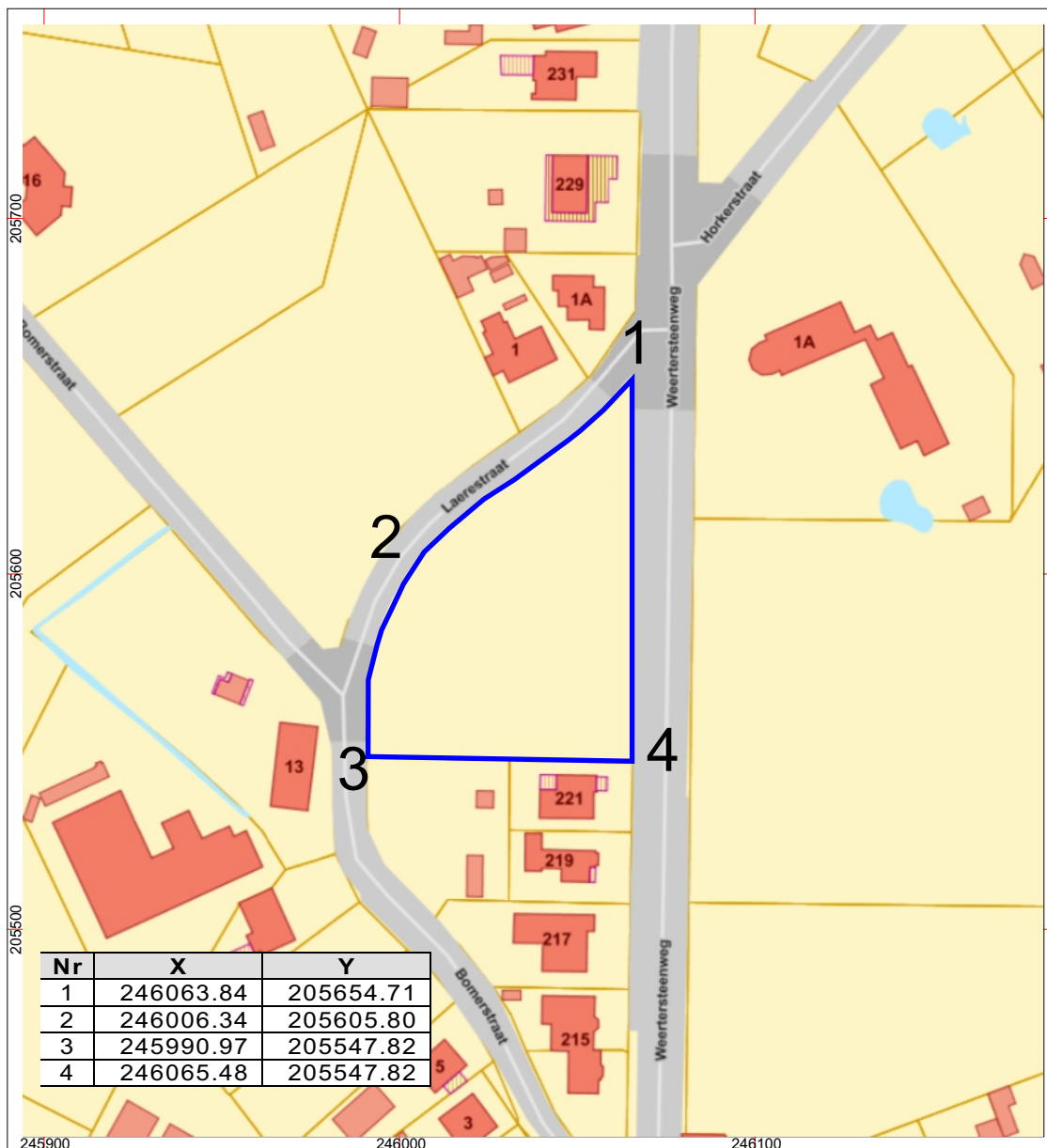
Fig. 22: Situering van het projectgebied op de cai-kaart 2020 © geo.onroerenderfgoed.be

Fig. 23: Het projectgebied gesitueerd op de luchtfoto uit 1961 bron: AGIV-archief, foto 1961-02-14_69424.

Fig. 24: Voorstel van inplanting van de proefsleuven

11. Lijst van de plannen (bijlagen)

plannr	Type plan	onderwerp	Analoog/digitaal	datum
1	Plan	Bounding Box	Digitaal	2021
2	Kaart	Kadasterplan	Digitaal	2021
3	Kaart	Topografische kaart	Digitaal	2009
4	Plan	Verkavelingsplan, georeferereerd	Digitaal	2021
5	Plan	Verkavelingsplan zoals aangereikt	Digitaal	2021
6	Kaart	Digitaal Hoogtemodel op projectgebiedschaal en terreinprofielen	Digitaal	2021
7	Kaart	Multidirectionale hill shade model 0,25 m	Digitaal	2021
8	Kaart	Digitaal Hoogtemodel op macroschaal	Digitaal	2021
9	Kaart	Hydrografie van de streek	Digitaal	2021
10	Kaart	Tertiairgeologische kaart	Digitaal	2021
11	Kaart	Quartaairgeologische kaart	Digitaal	2021
12	Kaart	Bodemkaart van België	Analoog	19..
13	Kaart	Bodemkaart volgens de WRB	Digitaal	2014
14	Kaart	Bodembedekkingsbestand 2015	Digitaal	2015
15	Kaart	Ferrariskaart	Analoog	1771-1776
16	Kaart	Atlas der Buurtwegen	Analoog	1845
17	Kaart	Vandermaelenkaart	Analoog	1846 - 1854
18	Luchtfoto's	Opnames 1971, 1988, 2007 en 2020	Digitaal	1971 – 2020
19	Kaart	Archeologische kaart	Digitaal	2021
20	Plan	Verstoorde zone	Digitaal	2021
21	Plan	Voorstel inplanting proefsleuven	Digitaal	2021

Project: Kinrooi, Laerestraat - Projectcode: 2021B117
 Bijlage 01: bounding box - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 9/02/2021 - situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 100 m >

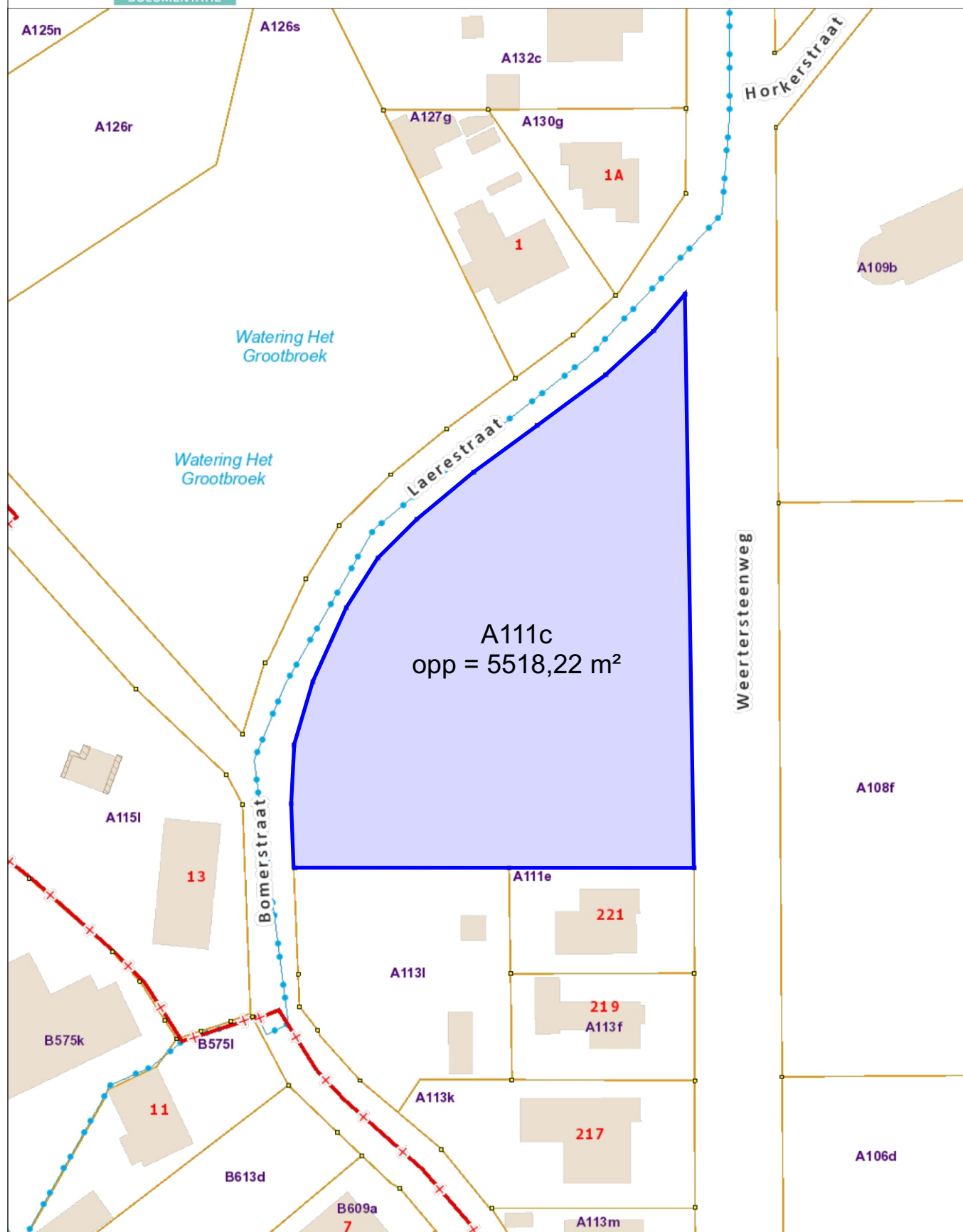
Federale
Overheidsdienst
FINANCIEN

PATRIMONIUM-
DOCUMENTATIE

Uittreksel uit het kadastraal percelenplan

Gecentreerd op:
KINROOI 1 AFD

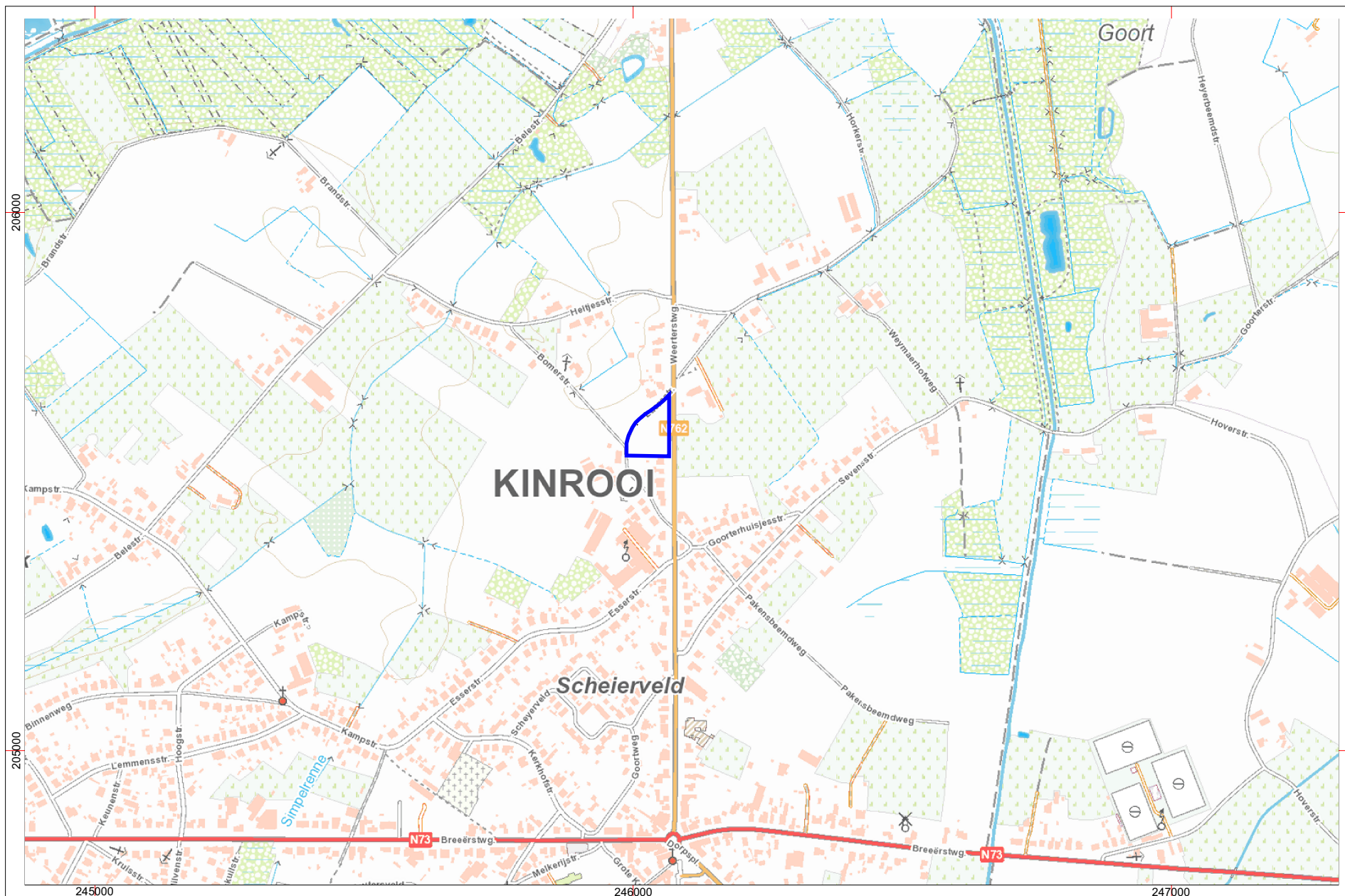
Meest recente toestand
Aangemaakt op 08/02/2021
Schaal: 1 : 1000

Project: Kinrooi, Laerestraat - Projectcode: 2021B117
Bijlage 02: kadasterplan - Bron: cadgis viewer
Datum aanmaak plan: 9/02/2021 - situering plangebied blauw omkaderd

HAAS T_{op}as

Project: Kinrooi, Laerestraat - Projectcode: 2021B117
 Bijlage 03: Topografische kaart - Bron: ngi topoviewer
 Datum aanmaak plan: 9/02/2021 - situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 500 m >

Gemeente Kinrooi 1ste afdeling

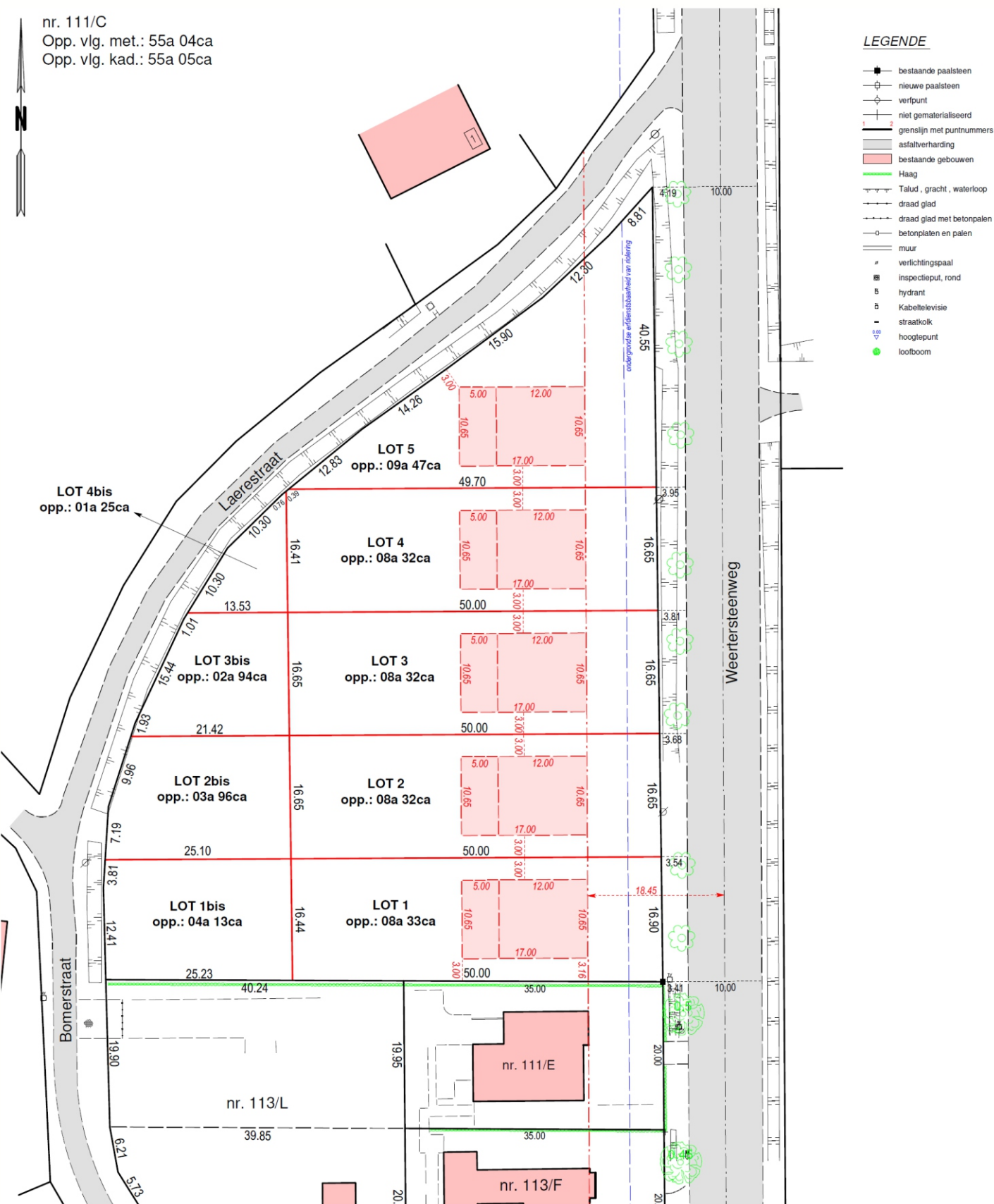
Secctie A

Verkavelingsvoorstel 1

nr. 111/C

Opp. vlg. met.: 55a 04ca

Opp. vlg. kad.: 55a 05ca

Landmeters - en vastgoedexperten B.V.B.A.
Stationswal 28, 3960 Bree
GSM.: 0496 / 112 806
Echt verklaard te Bree op 26/11/2020
Aangepast op

De Landmeter - Expert

Leo Rutten
landmeter-expert beëdigd door de
rechtbank van eerste aanleg
van Tongeren dd. 03 november 2006.
Inschrijvingsnummer op het tableau
van beoefenaars LAN/ 06 1201
ondernemersnummer 0474 134 614

Schaal: 1/500
Dossier: 7 389

Geraadpleegde stukken:

- Kadastrale plannen en leggers
- Atlas der buurtwegen
- Plannen en Coördinaten van de Ruilverkaveling
- Verdelingsplan opgesteld door landmeter-expert Stals L., dd. 09/04/1987
- Alpalingsplan opgesteld door landmeter-expert Rutten M., dd. 12/06/2006
- Opmetingsplan opgesteld door landmeter-expert Rutten M., dd. 03/05/2007
- Verdelingsplan opgesteld door landmeter-expert Rutten L., dd. 18/09/2020

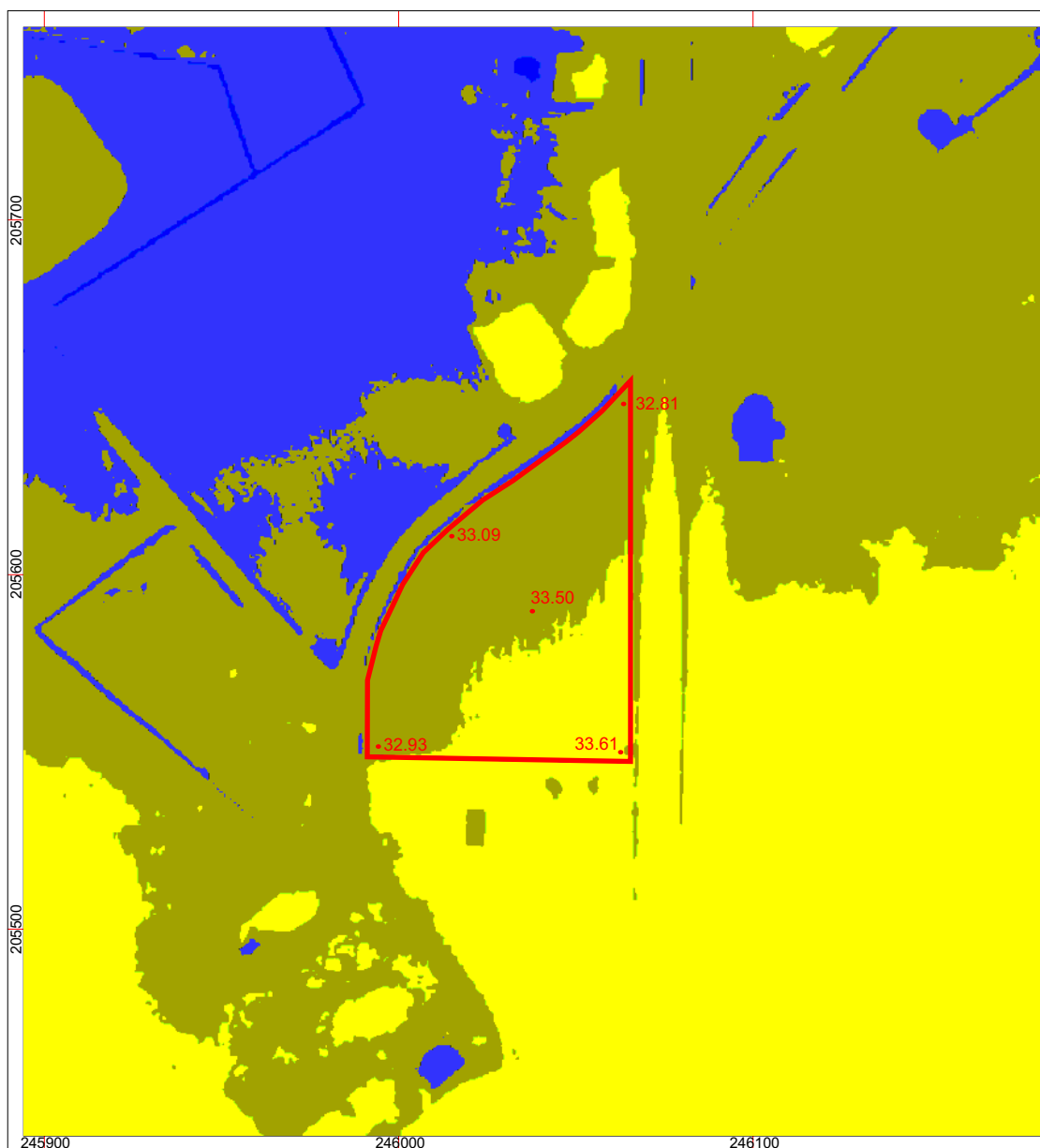
Project: Kinrooi, Laerestraat

Projectcode: 2021B117

Bijlage 05: Verkavelingsplan zoals aangereikt

Datum aanmaak plan: 9/02/2021

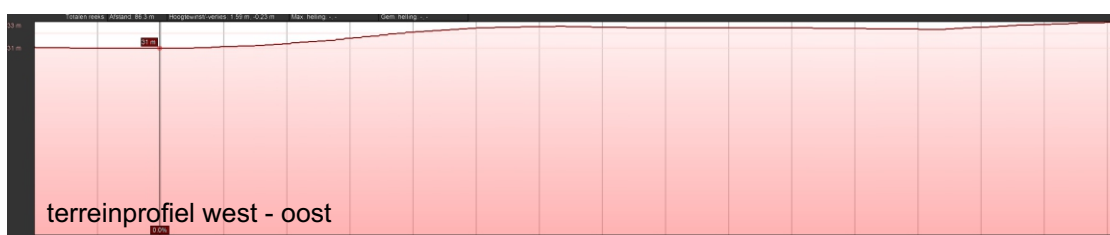
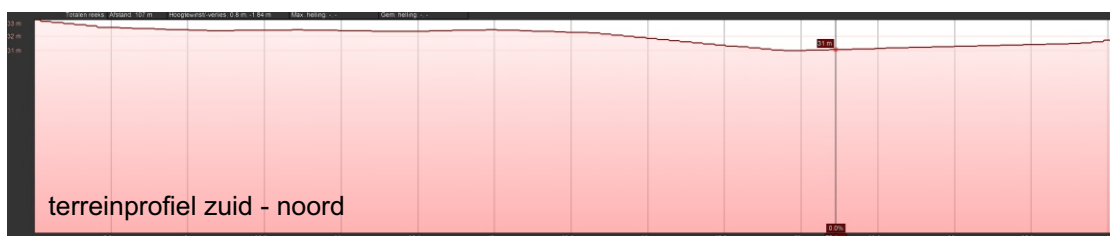

HAAS bvba

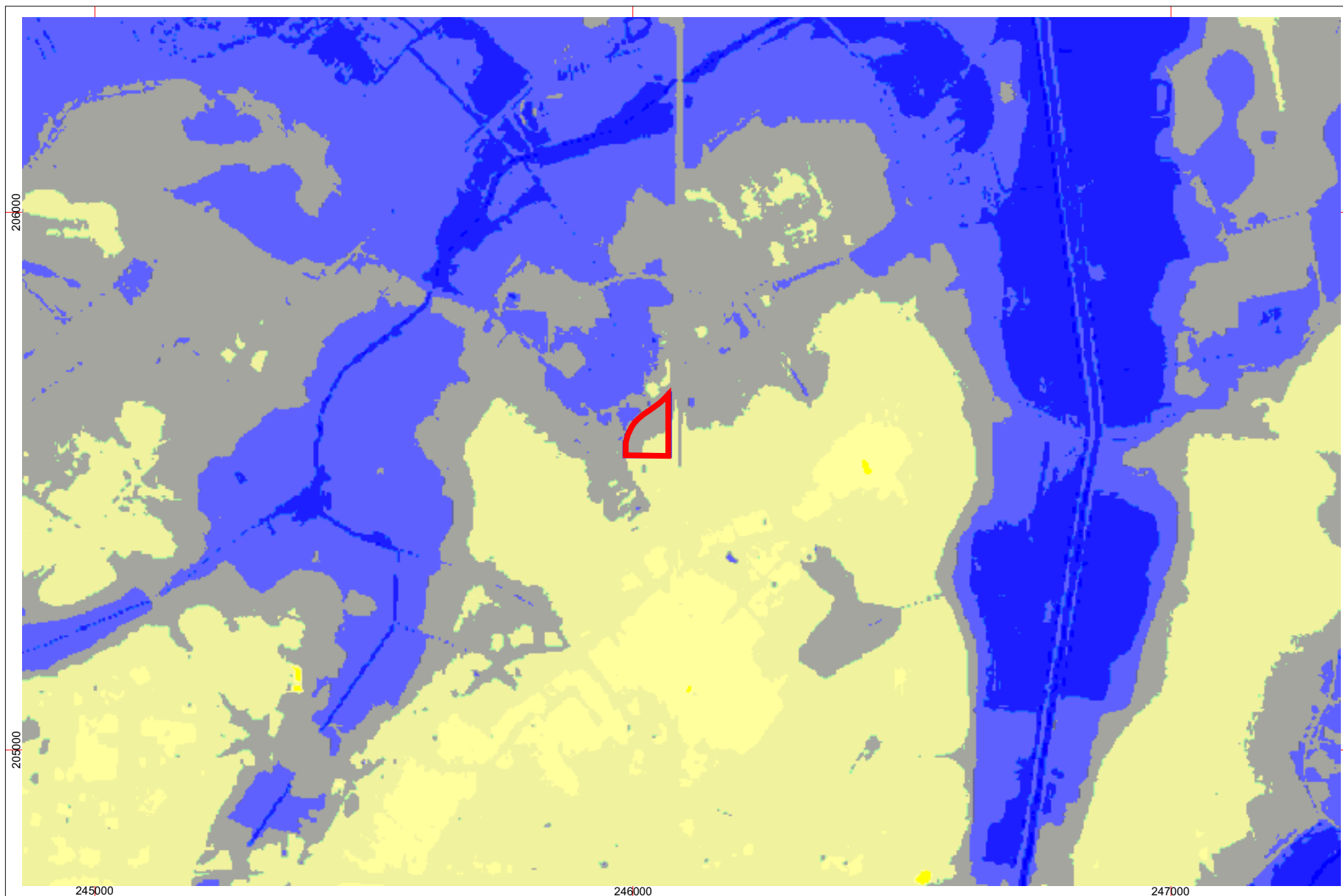
Project: Kinrooi, Laerestraat - Projectcode: 2021B117
 Bijlage 06: Digitaal hoogtemodel, terreinmodel 1m - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 9/02/2021 - situering plangebied rood omkaderd

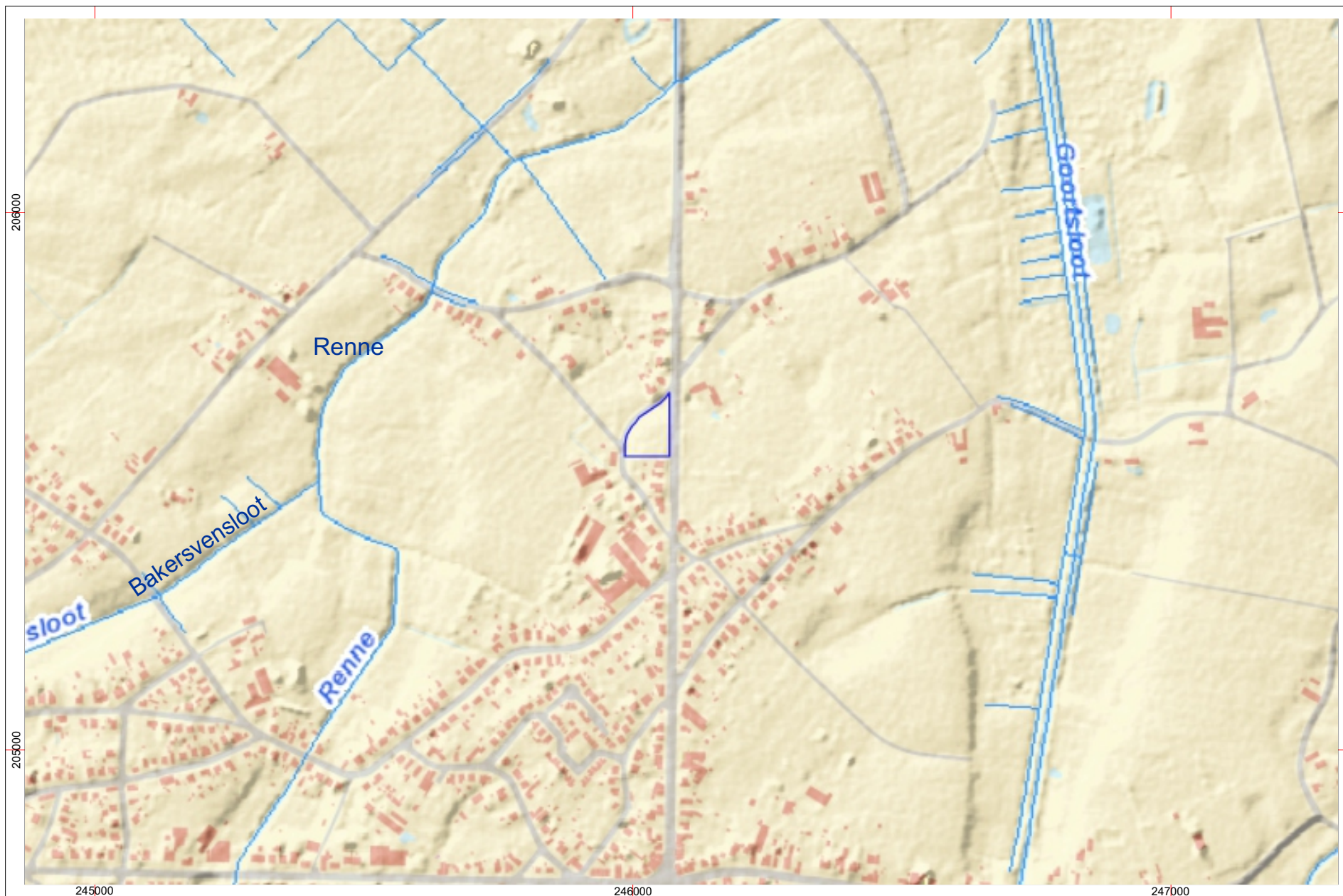
GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

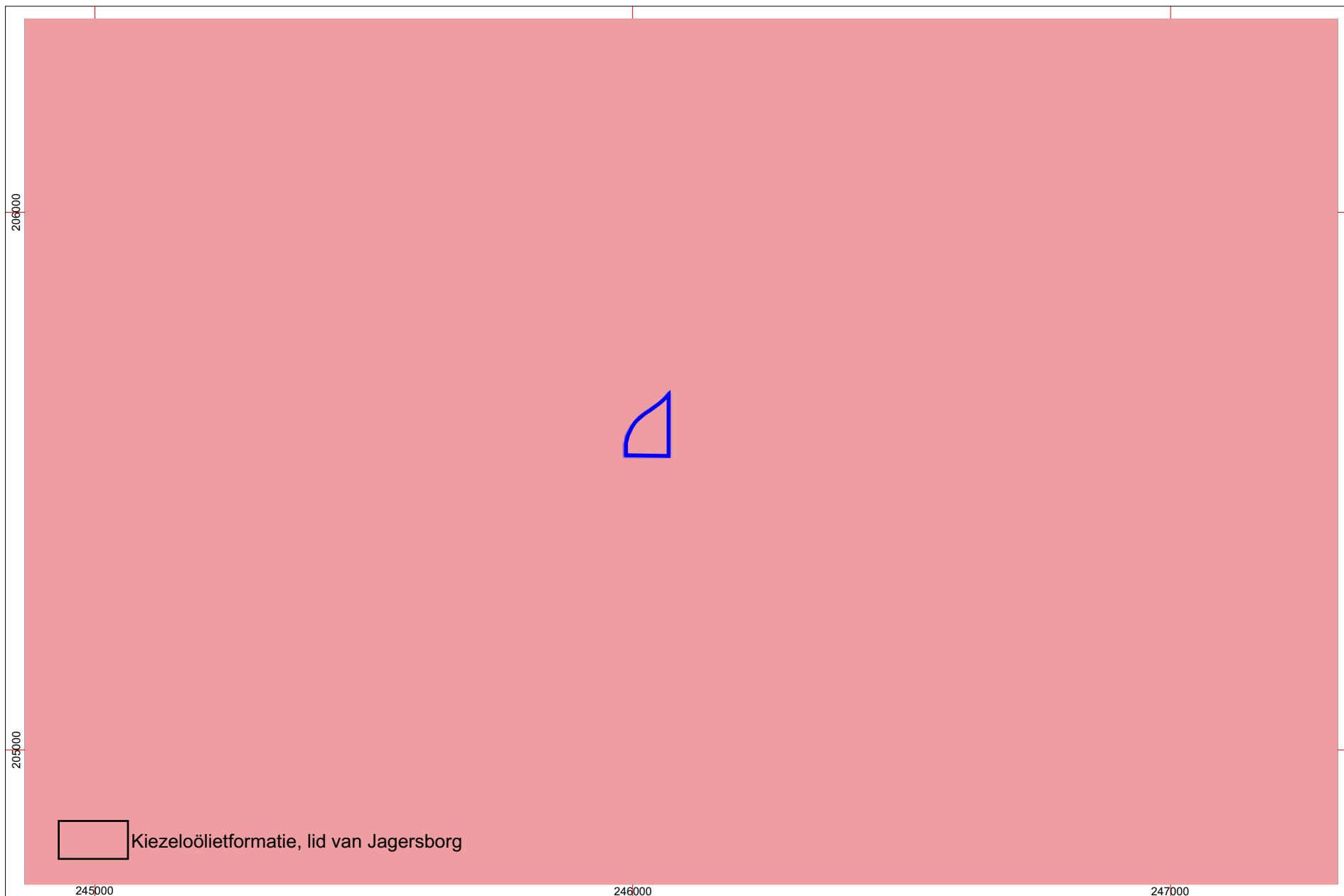
< 100 m >

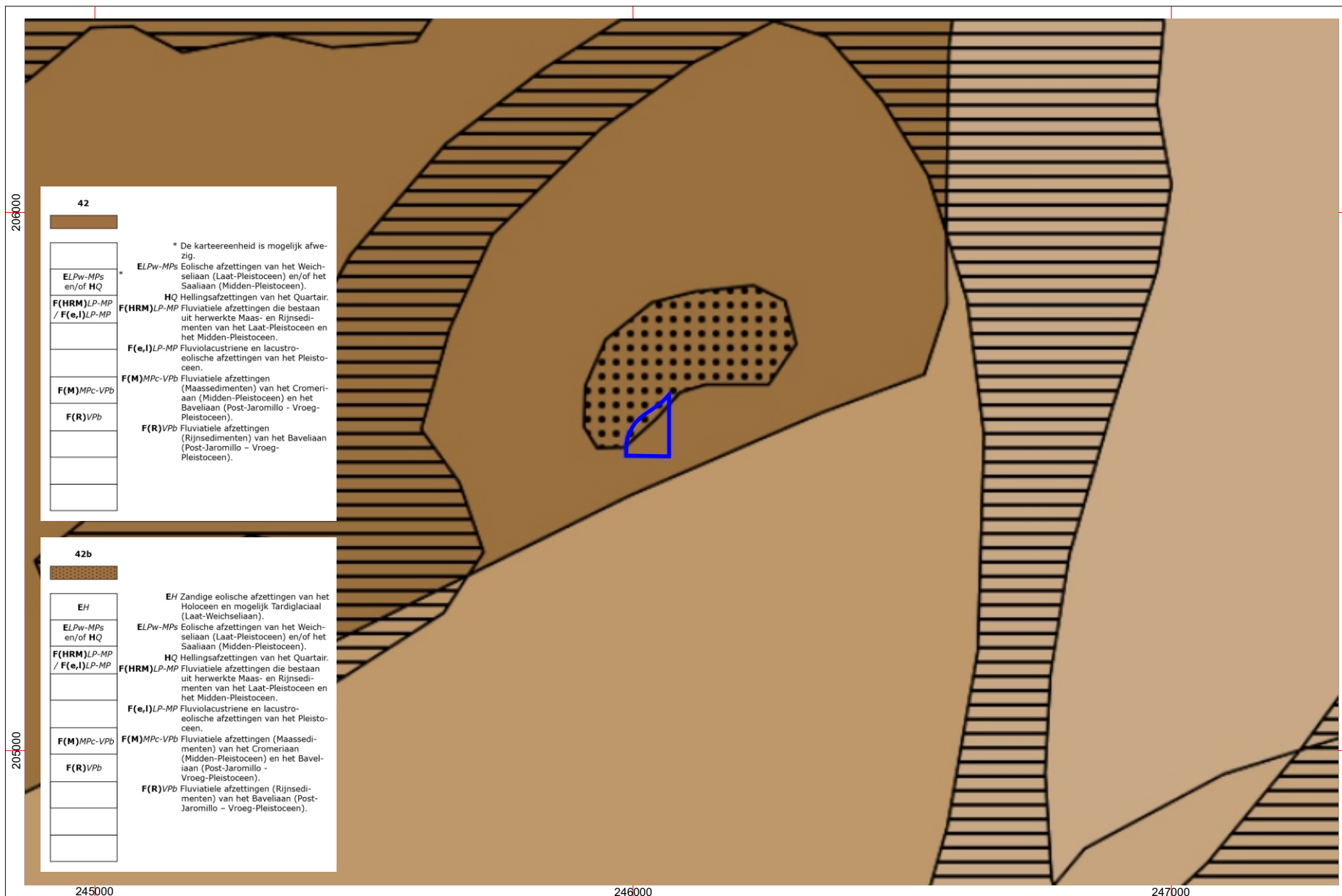

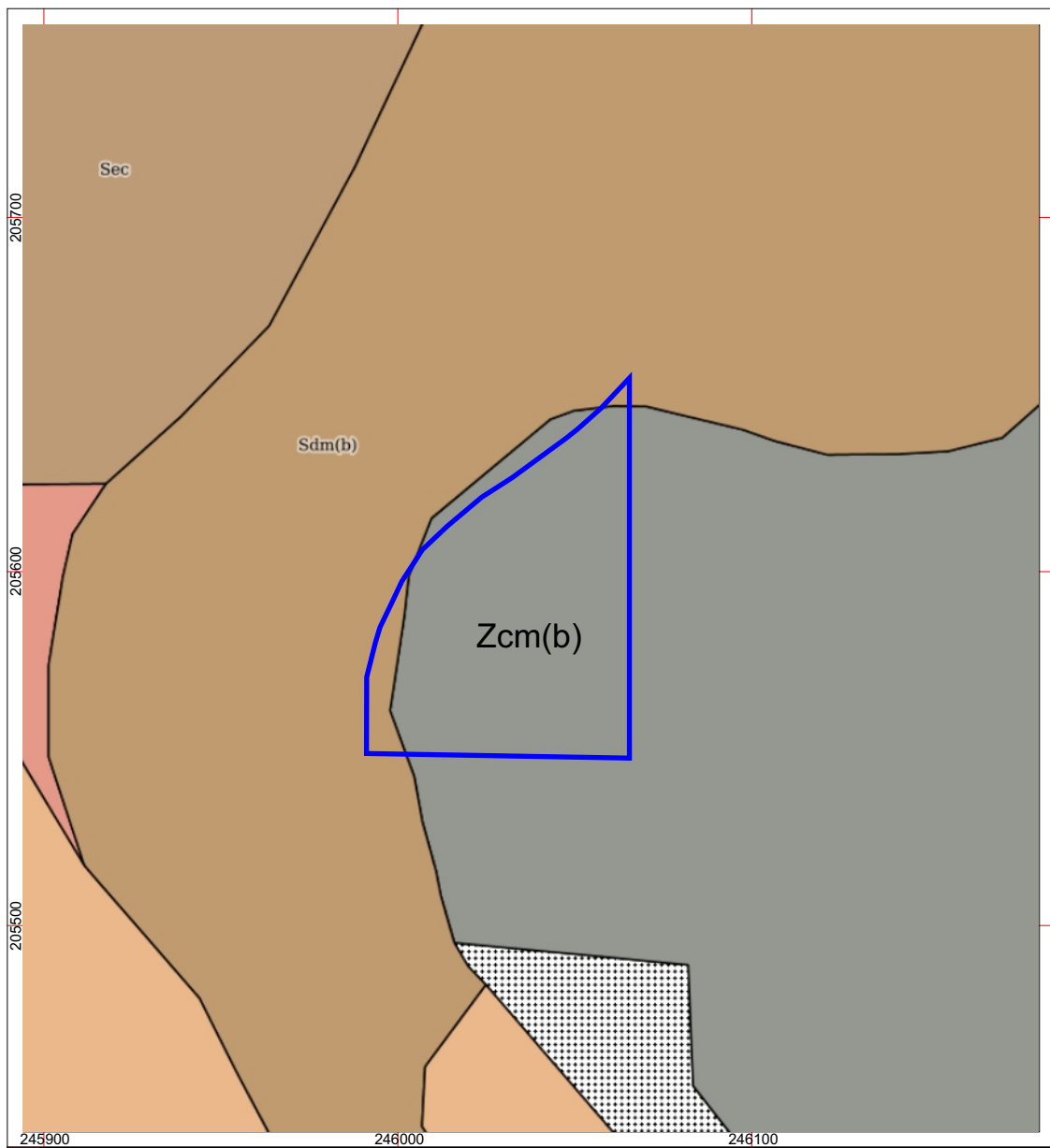

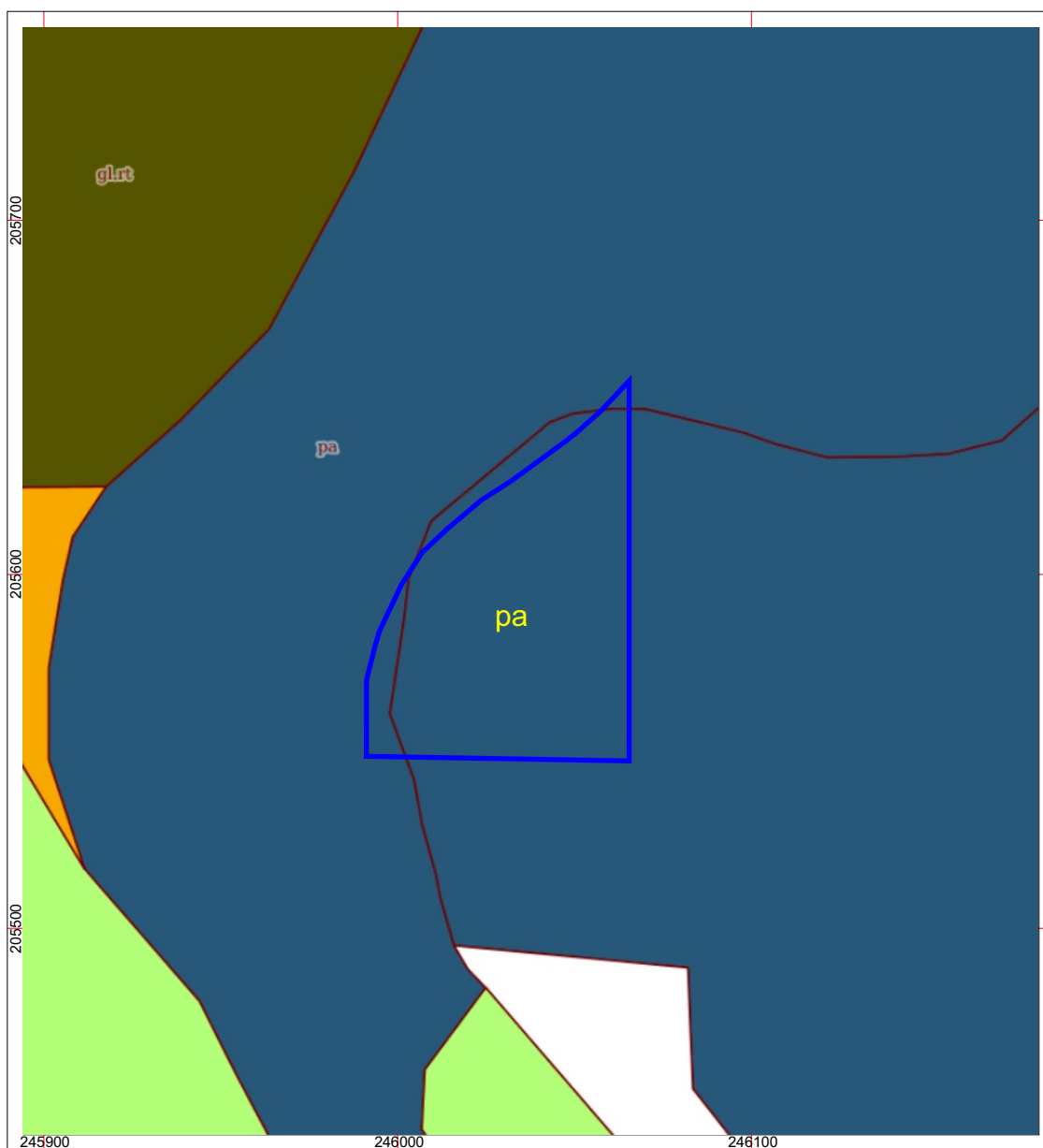
Project: Kinrooi, Laerestraat - Projectcode: 2021B117
 Bijlage 12: Bodemkundige situering van het projectgebied
 Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 9/02/2021 - situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 100 m >

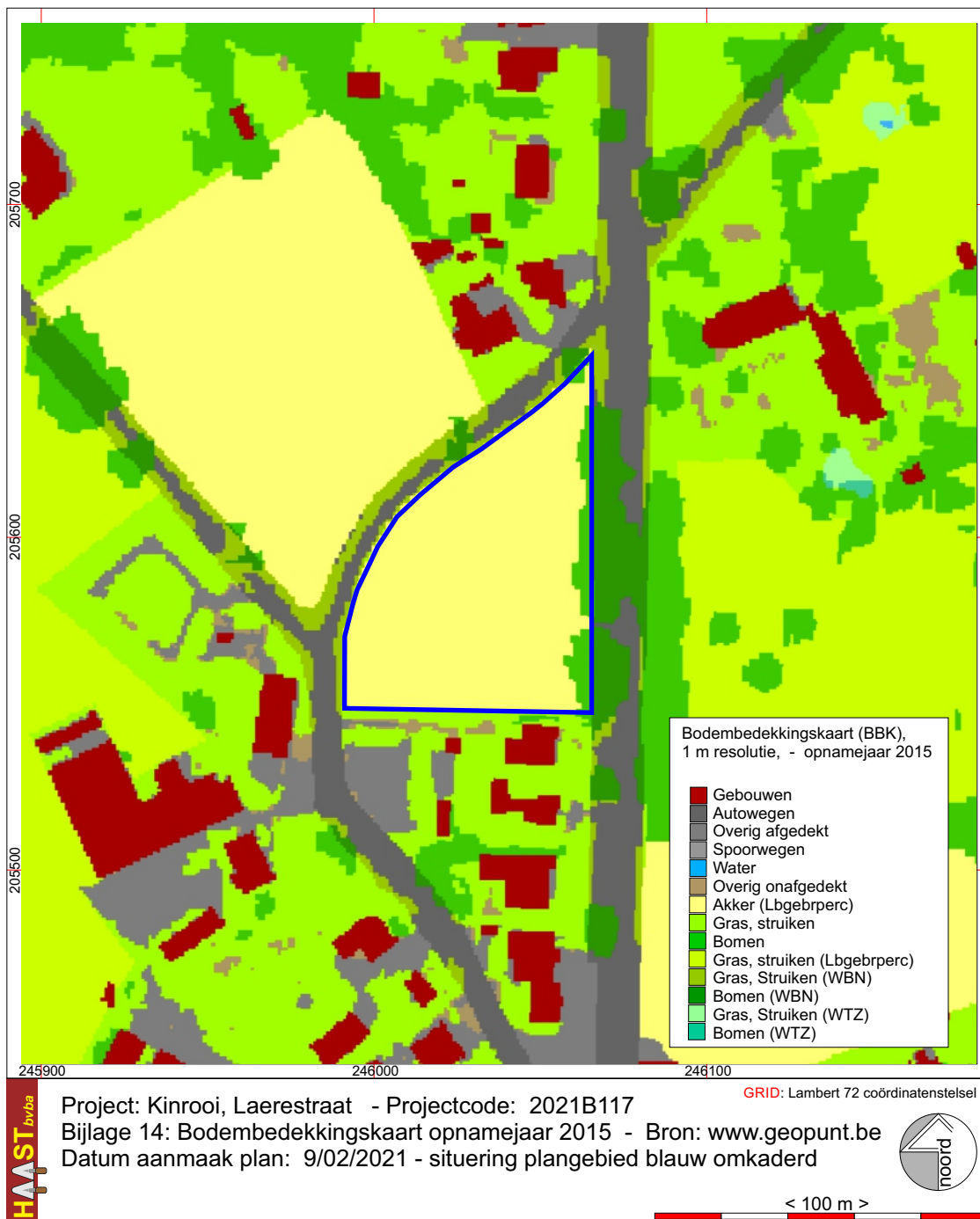
Project: Kinrooi, Laerestraat - Projectcode: 2021B117
 Bijlage 13: Bodemkaart volgens de WRB - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 9/02/2021 - situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

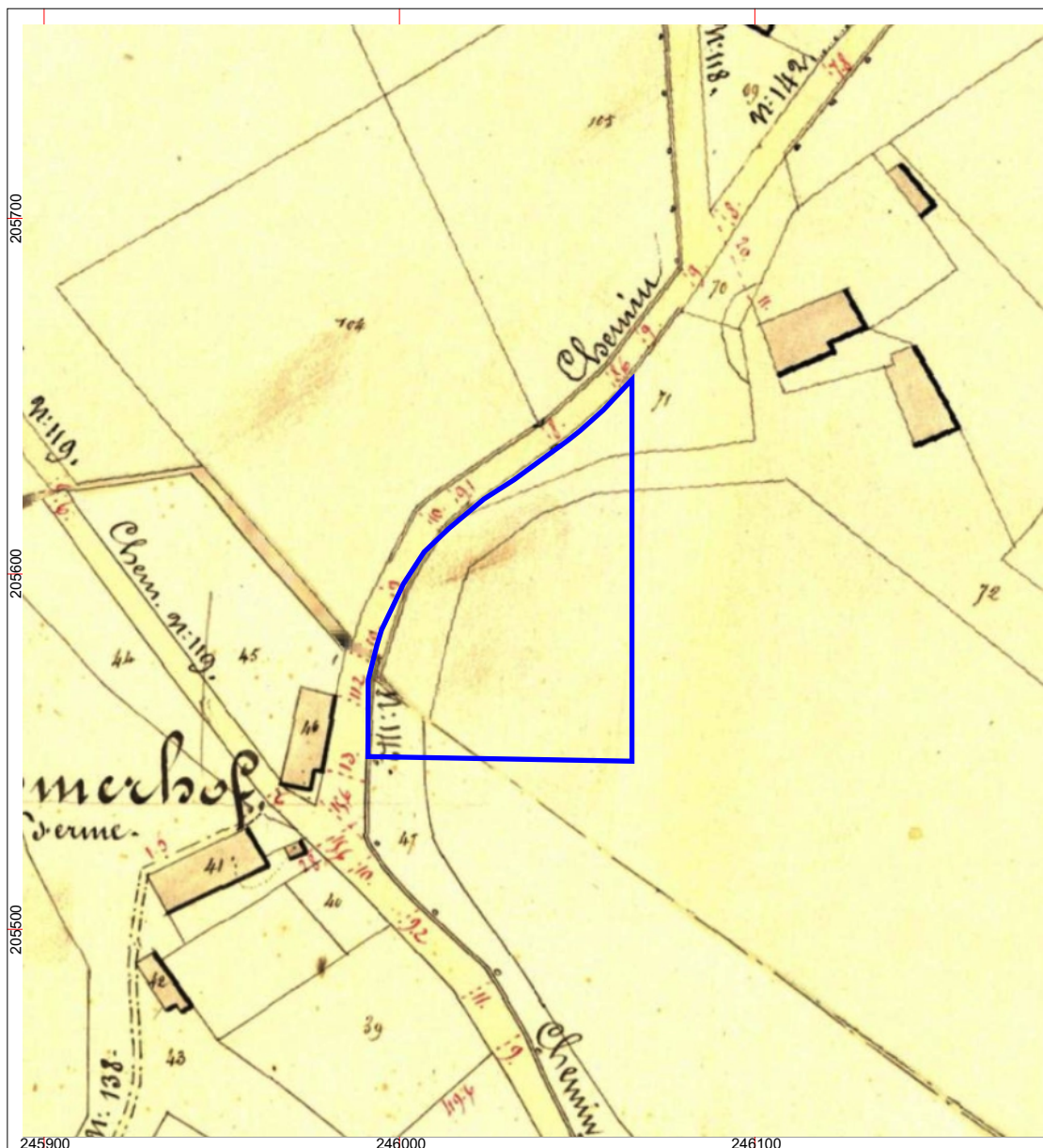

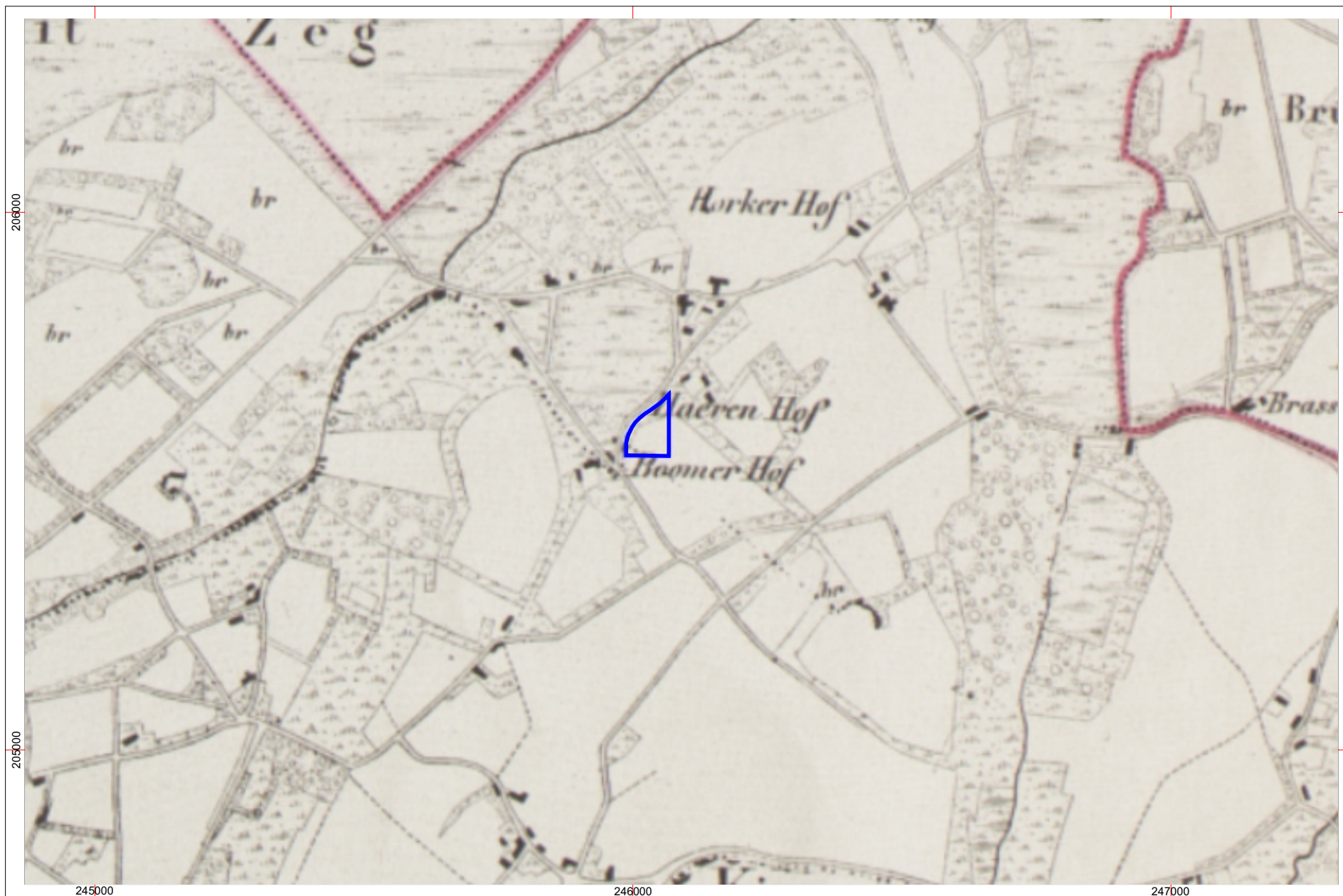
< 100 m >

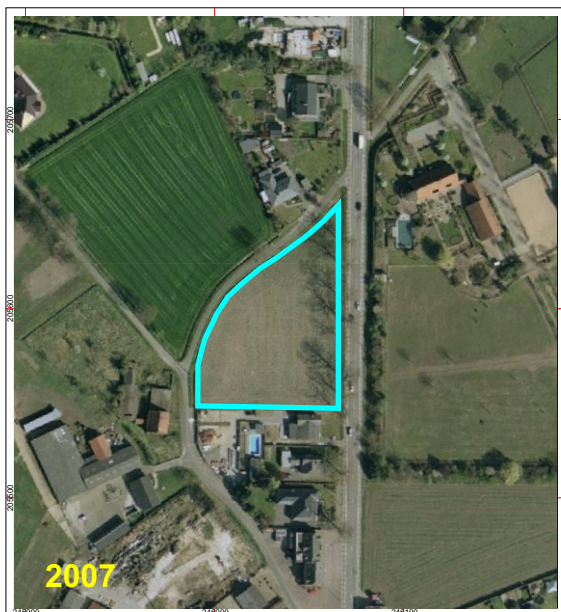
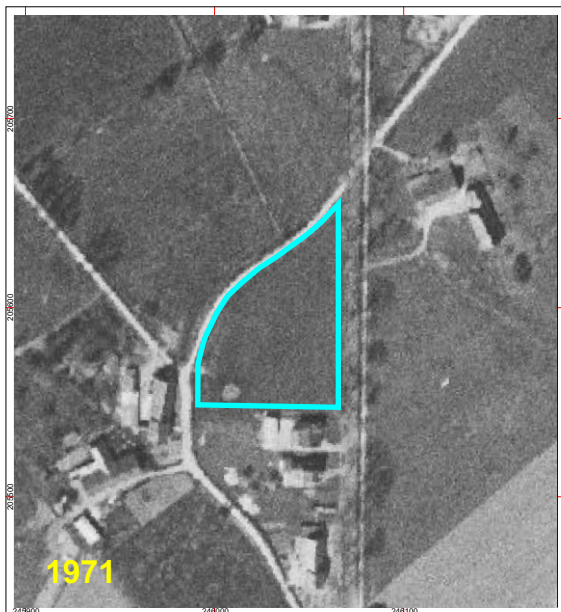

Project: Kinrooi, Laerestraat - Projectcode: 2021B117

Bijlage 18: Luchtfoto's, opnamejaren 1971, 1988, 2007 en 2020

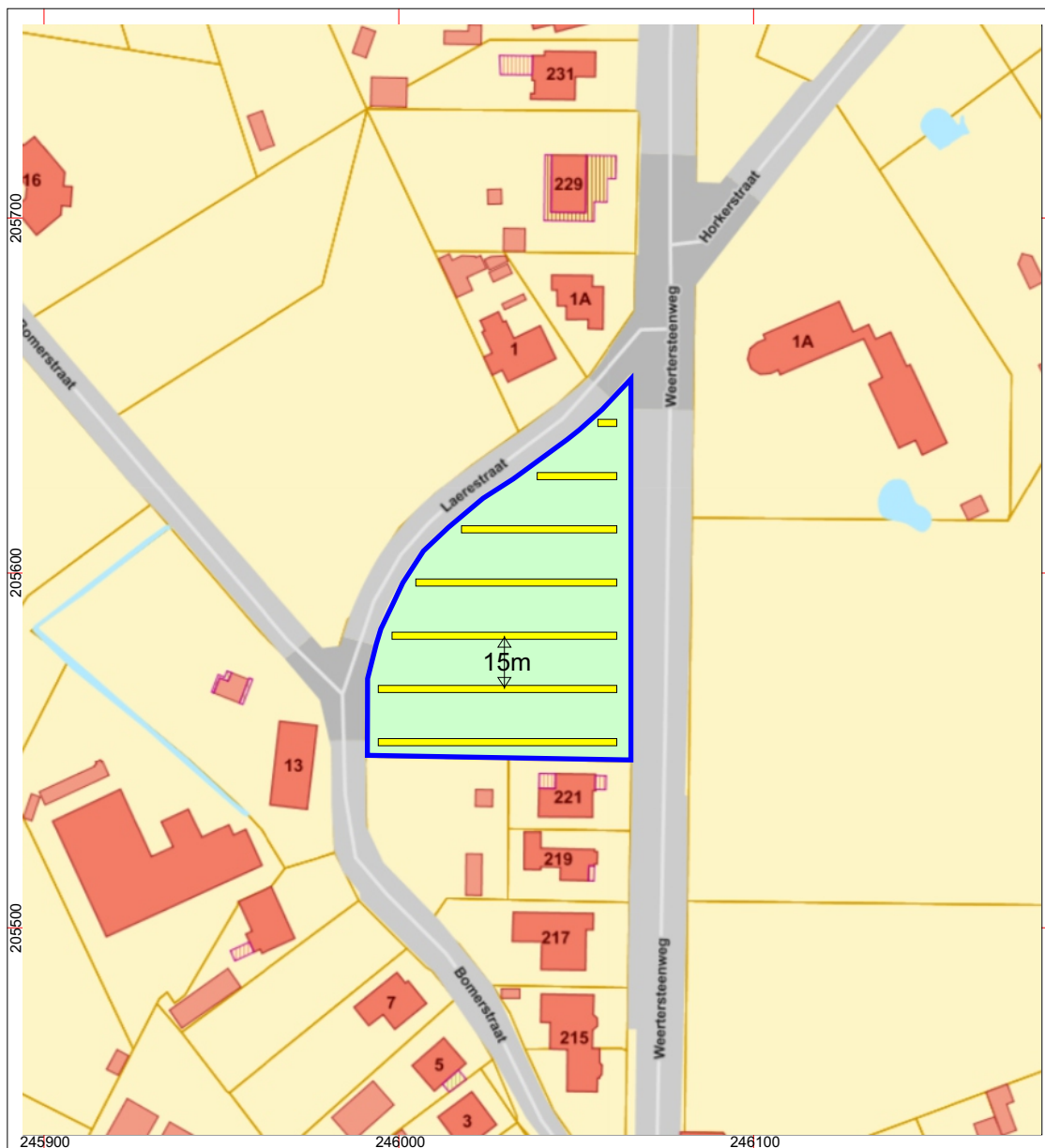
Bron: www.geopunt.be

Datum aanmaak plan: 9/02/2021 - situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 100 m >

Project: Kinrooi, Laerestraat - Projectcode: 2021B117
 Bijlage 21: Voorstel inplanting proefsleuven - Bron: www.geopunt.be
 Datum aanmaak plan: 9/02/2021 - situering plangebied blauw omkaderd

GRID: Lambert 72 coördinatenstelsel

< 100 m >

